

F. M. P.

1939. APRILIS 19.

Támogatás
A kiadóhivatal:
No. 244710/929.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Str. Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetéseik díjazás szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvániai és
bani zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Felelős
Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
sponsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc. Adminisztratív
delegat si grant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editura. Registrul publicatiunilor
perioade No. 43, Dos. 889, 1938.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Csütörtök, április 20.
1939—5699. Ijar 1.
XXII. évfolyam, 88. szám.

Két látogatás

Gafencu külügyminiszter berlini, valamint a magyar miniszterelnök és külügyminiszter egyidejű római látogatásának szembeállítására érdekes reflexiókra ad alkalmat. Mint azt tegnapi számunkban már kiemeltük, Teley Pál és Csáky István római fogadtatása ezáltal kivételesen ünnepélyes külsőségek között ment végbe, amelyeknek olasz és magyar részről egyaránt nyilvánvalóan demonstratív jeleket kívántak adni. A két magyar államférfi kihallgatása Viktor Emánuel olasz királynál és díszbédre való meghívásuk annál is érdekesebb jeleket öltenek, ha meggondoljuk, hogy ugyanakkor Hitler születésnapjára csak másodrendű magyar politikusok utaztak Berlinbe.

E pillanatban nem áll módunkban ellenőrizni, mennyire igazak azok a verziók, amelyek szerint Teley Pál és Csáky István római látogatása Olaszország és Magyarország kapcsolatának egészen szorosra és bensőségesre való tételt célozza, egy nemzetközi jogi keretben. Mindenesetre tény, hogy Olaszország súlyt helyez a Dunamedencével való kapcsolatára.

A német kormány Gafencu külügyminiszter számára ugyancsak ünnepélyes fogadtatást készített elő. Ribbentrop külügyminiszter, Weissaeker külügyi adminisztrátor és Dörnberg protokollfőnök megjelenése, az állomásépületének román és német zászlókkal való felbogarozása, a díszszázad és a két nemzet himnuszát intonáló katonazene olyan mozzanatok, amelyek határozottan megkülönböztették jeleket voltak hivatva kölcsönözni ennek a fogadtatásnak. Németország súlyt helyez arra, hogy hangsúlyozottan barátságos formát kölcsönözzön a román külügyminiszter látogatásának. Erről tanusodik a német sajtó beszámolóinak és kommentárjainak hangja, erről a berlini eszmecserék barátságos légköre. Mussolini ugyanakkor a magyar politikusk fogadtatásának ünnepi külsőségeivel kívánja demonstrálni, hogy Ausztriának és Csehszlovákiának német részről való bekebelezése után is súlyt helyez az olasz érdekeknek és befolyásnak a Dunamedencében való fenntartására.

Ciano gróf küszöbön álló találkozása Czinecz Markovics jogászvilág külügyminiszterrel ugyancsak az új közép- és kelet-európai helyzet tisztázására irányul. Albánia elfoglalásával Olaszország tengeren és szárazföldön egyaránt olyan súlyt helyez a Jugoszláviára, hogy a két állam közötti kapcsolatoknak az új földrajzi és stratégiai helyzet megvilágításában való revidálása elkerülhetetlenné vált.

A világ rövidesen meg fogja tudni, hogy a Budapest és Belgrádön átvezető Berlin-Róma-tengely gondolata mennyiben jutott előre ezeken a legújabb megbeszéléseken és milyen mértékben egyeztethető össze azokkal az aspirációkkal, amelyek a másik tengely-partner politikáját irányítják Közép-, Kelet- és Délkelet-Európában.

Calinescu miniszterelnök és Gafencu külügyminiszter Románia álláspontját körvonalozták legutóbbi nyilatkozataikban úgy az angol-francia diplomáciai akcióval, mint a tengelypartnerek törekvéseivel szemben. Ha nem tévedünk, az ezzel összefüggő kérdések álltak Gafencu külügyminiszter berlini táncosközségeinek homlokterében. A külügyminiszter lapja, a Timpul mai számában „Románia és Németország” című vezércikkében újabb felvilágosításokkal szolgál az álláspontja nézve, amelyet a külügyminiszter Berlinben képvisel. A lap többek között a következőket írja:

„A román-német kapcsolatok, amelyek a két állam földrajzi elhelyezkedése és gazdasági szerkezetének folytán mindig jelentősek voltak, az utóbbi két évtizedben újabb fejlődési alapokra találtak. A romániai német kisebbség a román állam keretében nagylelkű és baráti együttműködési készséggel találkozott a többségi lakosság részéről és széles szabadságot élvezett szellemi, gazdasági és társadalmi téren, saját teremtett öröknek művelésére és fejlesztésére. Az erdélyi német kisebbség annak idején ünnepélyesen és szabad akaratból járult hozzá a nagy román hazájához való beiktatásához. Az ezt követő éveket nemcsak békés együttélés jellemezte,

Danzig sorsáért aggódik a francia sajtó

Von Papen vette át az ankarai német követséget. Daladier enyhülést lát a nemzetközi helyzetben

Párizs, április 19. Az utóbbi napokban folytatott tárgyalások eredményeképpen hír szerint Párizs és Moszkva között sikerült megegyezést létrehozni. A megegyezést a Moszkvában tartózkodó Malski londoni szovjet nagykövet visszatérése után hozzák nyilvánosságra. A folyamatban lévő angol-szov-

jet tárgyalások jelentés szerint még nehézségekbe ütköznek.

Róma, április 19. Mussolini csütörtökön délelőtt az 1942-ben megrendezendő római világkiállítás területének felavatási ünnepségén nagy beszédet tart, amelynek keretében válaszolni fog Roosevelt „újközvetítő” üzenetére.

„Lényegesen enyhült a feszültség” mondotta Daladier

London, április 19. Szerdán délelőtt 11 órakor az angol kormány minisztertanácsot tartott, amelyen az Ankarával és Moszkvával folytatott tárgyalások állását beszélték meg. Ugyancsak megtárgyalták a hadfelszerelésügyi minisztérium felállításának kérdését is.

Párizs, április 19. Daladier miniszterelnököt, kedden, amikor a hadügyminisztérium épületét elhagyta, az újságírók megkérdezték a helyzetről. A miniszterelnök mosolyogva csak ennyit válaszolt:

— Az az érzésem, hogy az európai politikai helyzet feszültsége az utóbbi napokban lényegesen enyhült.

Párizs, április 19. (Rador). A szerda reggeli lapok a nyugati államok által kezdeményezett tárgyalások menetét tanulmányozták és Németországnak azokkal szembeni állásfoglalását elemzik.

A „Le Figaro” szerint Németország a Roosevelt üzenetére adandó válaszában igyekezni fog elhárítani magáról a felelősséget. Háboru esetén ugyanis a felelősség kérdése döntő szerepet játszana, Németország ezért megpróbálja a bűnösséget a többiekre hátrítani.

A „L'Époque” szerint a békét nem lehet elképzelni a Nyugat és Kelet közötti szoros együttműködés nélkül. Ezért a franciáknak és angoloknak a legnagyobb erőfeszítést kell utasítaniuk Németország azon igényét, hogy Oroszország távol tartassék az esetleges nemzetközi értekezlettől.

Ugyanez a véleménye az „Ordre”-nek is, amely gyors megegyezést sürget Moszkvával annak leszögezése mellett, hogy milyen segítséget tudna nyújtani Szovjetországnak a nyugateurópai államoknak.

Újabb „befejezett tények” Danziggal? Hitler április 28-iki beszédével kapcsolatosan a Jour tudni véli, hogy a Führer válasza Roosevelt üzenetére azért késik, mert Németország még nem határozott. A választ az is befolyásolni fogja, hogy mi történik majd a hátralévő 8—9 nap alatt. A Jour berlini tudósítójának értesülése szerint a német vezetők azt akarják, hogy az április

28-iki beszéd egy, az európai statusquo fölötti újabb diadal után hangzik el. Párizsban attól tartanak, hogy a jövőhét folyamán Danzigban „befejezett tények” következnek be.

Papen ankarai küldetése Berlin, április 19. (Rador). A Völkischer Beobachter és a többi lapok Papen ankarai nagykövetté való kinevezésének jelentőségével foglalkoznak. A Völkischer Beobachter a következőket írja: „Von Papen, aki mint Németország követe megy Ankarába és mint olyan ember, aki igen jól ismeri Törökországot, nemcsak turisztikai szempontból, hanem olyan ember szempontjából is, aki támogatja a német népet annak válságos napjaiban. Von Papen 1917-ben a negyedik török hadsereg vezérkari főnöke volt mint őrnagy Liman von Sanders tábornok parancsnoksága alatt. Az a tény, hogy von Papent most Ankarába küldik, azt a nagy fontosságot bizonyítja, amit Hitler a fiatal Birodalom és a fiatal Törökország közötti baráti kapcsolatok fenntartásának tulajdonít.”

Párizs, április 19. A Petit Parisien szerint Papen kinevezése azokkal a diplomáciai tárgyalásokkal áll összefüggésben, amelyek a németországi akció elfelújítására szolgálnak, mert a német kormány megkísérli Papen ankarai kiküldetésével Törökország erős angol orientációját ellensúlyozni.

Hull amerikai külügyminiszter a német külkereskedelmi politika ellen

Washington, április 19. (Rador). Cordell Hull külügyminiszter kedden nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben élesen bírálja a természetbeni cserére alapozott német kereskedelmi rendszert. Hull rámutatott arra, hogy ez a kereskedelem igen kártékony a világcseréforralomra, de az egyes államokra is, különösen azokra, amelyek ilyen rendszereket alkalmaznak. A természetbeni csere elkerülhetetlenül a világcseréforralom csökkenésére vezet és leszállítja azon államok élet-szintjét, amelyek ilyen módszert alkalmaznak.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

de a német kisebbség állandó és termékeny részvétele is a nagy reformok hasznában, az ország gazdasági és politikai életének megszervezésében és fejlesztésében. A romániai német közösség gazdasági, társadalmi és kulturális jólétének fejlődése kifejezést nyert abban a lendületben is, amelyet a német kisebbséghez tartozó vállalatok és intézmények vettek.

A belső megértésnek ebben a légkörben fejlődtek természetes módon a Románia és Németország közötti régi gazdasági kapcsolatok is. Románia, a geopolitikai és gazdasági valóságokra építve külpolitikáját, a béke és megértés légkörében kívánva dolgozni és fejlődni, — igyekezett minél szilárdabb alapokra helyezni gazdasági kapcsolatait Németországgal, amely a Dunamedence gazdasági életének jelentős tényezője. Németországnak az európai Duma-bizottságban való jelenléte és az új német-román gazdasági szerződés aláírása megannyi tanúságtétele egy természetes és békés együttműködési politikának két állam között, amelyek-

nek gazdasági érdekei kiegészítik egymást. Az életbevágó érdekek megfontolt és szilárd tiszteletbentartásának politikája ez, amely új horizontokat nyit meg a népek közötti béke megteremtésére a jelenlegi válságos nemzetközi helyzetben.

A német fővárosban Grigore Gafencu a béke, együttműködés és megértés gondolatainak hírnöke, amelyeket a román nemzet a legszilárdabb meggyőződéssel osztor.

A fentebbi cikk világosan megvonja annak az álláspontnak a kereteit, amelyet Gafencu külügyminiszter Berlinben képviselt. A romániai német kisebbség iránti messzemenő megértés és a német birodalommal való gazdasági együttműködésre való teljes készség képezik az alapját ennek a politikának, Románia politikai függetlenségének kihangsúlyozása mellett. A jövő fogja megmutatni, hogy Berlin, amely Gafencu fogadtatásának külsőségeiből ítélve hajlamos a megértésre a fentebbi magatartás iránt, hogyan és miképpen kíván reagálni az olasz részről egyidejűleg folytatott tárgyalásokkal szemben.

VILAG TUKR

A palesztinai káosz

Tel-Aviv, április közepe

Palesztinában káotikus a politikai helyzet. Akárcsak a világpolitikában, amelynek egyik függvénye. A krónikás nyíltan megvallja: Nehezen, éppenséggel sehogysem tud eligazodni ebben az összevisszaságban. Akárhogy is erőlteti a szemét, nem képes felfedezni az irányt, amely felé az események tendálnak. Be kell érnie a fontosabb történések felvázolásával: A londoni konferencia kudarcát után néhány napon át úgy tetszett, világos feladatokról állunk szemben. Az angol kormány, „München-kormány”, nem akarja betartani a zsidókkal szemben elvállalt nemzetközi kötelezettségeit. Ahogy egy tekintélyes angol újság kifecsegte: Angliának a jelenlegi világhelyzetben az arabok kegyét kell keresnie. Igaz, szüksége van feltétlenül a zsidóság támogatására is. De ezt a támogatást nem játszhatja el, mert a zsidóknak nincs választásuk. Nem állhatnak be Anglia ellenfeleinek táborába, mindenképpen Anglia mellett kell kitartásnak. Ergo, felesleges a kedvükben járni.

Ezzel az angol célkitűzéssel szemben világosan kialakult a jisiv előtti, hogy mit kell cselekednie. Fel kell lármáznia a világ és a zsidóság közvéleményét. Mobilizálnia kell a jisiv erőit. A helyi hatóságokkal szemben a non cooperation álláspontjára kell helyezkednie.

Ebből a célkitűzésből kiindulva, Stephen Wise az USA elnökét és vezetőpolitikáit informálta a megmozgatta az amerikai szervezett munkásságot a zsidóság ügye mellett. Angliában a parlamenti körök felvilágosítása folytatódott. Az ideérkezett hírek szerint eredménnyel, mert a labour-párt és a liberálisok teljes számban, a konzervatív képviselők közül több mint százan a Balfour-deklaráció érvényének csonkítatlan fenntartása mellett foglaltak állást. A kormánypart képviselői e hírek szerint felmentésüket kérték a pártfegyelem alól, hogy a döntő szavazásnál a zsidók mellé állhassanak. A jisiv általános sztrájkjal tervezte egységét, erejét demonstrálni. Megkezdődtek a tanácskozássok, melyek a jisiv erőinek teljes egybeforrasztását tűzték ki célul, a váad háleumi égisze alatt. A jeruzsálemi városi tanács zsidó tagjai nem jelentek meg a város közgyűlésén, s ezzel határozatképtelenné tették.

A nagy készülődés azonban egyszerűen megtorpant. Új hírek kezdték szállidosni: Az angol kormány állásfoglalása még nem végleges. Be kell várni a ténylegesen utolsó döntést, mielőtt az ellenintézkedéseket megkezdjük. A sztrájkot lefújták. A non cooperation eszméjét egyelőre feladták a jisiv vezetők. És a váad háleumi kiegészítésére sem került még a sor. Mindezeket az intézkedéseket a kormánytervek labilitásán kívül egyéb argumentummal is alátámasztották. Nem szabad a világválság feláramlását tülzása vinni, esetleg az USA közvéleményét Angliától elidegeníteni, amikor Anglia, könnyen lehet, hogy már a közeli hetekben, súlyos harcra kezd — kezdték hirdetni. És nem szabad elhamarkodottan a további tárgyalásoknak elejét venni.

Cselekvések, tervkövetések helyett beindozón lepte el a jisivot. A londoni delegáció bejárták az országot, hogy számot adjanak a történekről, felvilágosítsák a palesztinai nyilvánosságot. Ezeknek a beszámolóknak központjába két személy került: a Weizmann és a Macdonald és egy nagy probléma, hogyan lehet a palesztinai zsidóság legfőbb alkotmányos testületét, a váad háleumit úgy megszervezni, hogy az itteni zsidóságnak egyetlen aktív tényezője se maradjon ki belőle. Weizmann dicserése általános. Az elnök megint csupa-energia, csupa-ötlet embernek bizonyult. Vasfegyverrel tartotta össze a londoni delegációt, amelynek közismert nemcionista tagjai voltak, angol lordok és agudaszjraelisták. Ezt a fegyelmet hiába rohamozta meg Macdonald ezernyi csalafintasága. Minden megfontált, félrevezetési kísérlet megdőlt rajta.

A klacionisták b)-csoportja mindenesetre bizonyos fenntartásokkal élt Weizmannal szemben. Felhántorgatták, hogy nem tür

második

vényt

viselőház

szólok. Negyve lehurrogta az akkori indítványozta, hogy minden téren egyenleg most azt hiszi, hogy megoldani a problémát.

án a felsőház három doteiben is elfogadta. alogh volt igazságig, ber püspök javasolták módosított szöveget f

sszehívták a képvisel felsőház egyesített módosításokat, am am elé kerülnek. Előző folyamán megtörtént törvény kihirdetése.

tunisi olasz iskolák ivatolosan cáfolták az olasz iskolákat április osnál korábban beállalában, mint rendezés fog tartani.

ty- és Lapkiadó R. Barón L. Pop 18-60.

IMPRIMAT

maga mellett erős egyéniséget s hogy a körülmöket működtető garnitúra másodrendű. Sőt akadt egy londoni delegátus, aki a weizmanni politika, vagyis az angolbarát, az egységesebb Angliára építő zsidó politika kudarcát szögezte le és e kudarc alapján az elnök távozását követelte. Ez a delegátus a váad haleumi ujjászervezésére vonatkozólag is sajátos javaslatokkal állott elő. A revizionistáknak akarta volna juttatni, minczen formalitás, választás nélkül, a többséget.

Körülbelül ez volt a helyzet, amikor Weizmann megérkezett Erec Jiszra'elbe. Első politikai kijelentéseiben ő is hangsúlyozta, hogy új utakon kell ezentul járnunk hogy új korzak kezdődik a cionizmus történetében és hogy ebben az új korszakban új módszerekkel kell dolgoznunk. De hogy melyik legyen ez az új út, — egyelőre nem jelölte meg világosan és a módszerekre vonatkozólag sem adott tanácsot. Beszédében ehhez képest nem volt semmi új, sem szenzációs. Pedig a jisiv döntő megnyilatkozást várt tőle. Pontos tervet, programot.

Ellenben szenzációs volt Weizmann egy ténye: Az elutazása Kairóba és tanácskozása az egyiptomi kormánnyal, a Kiaróban újra összegyülekezett arabokkal.

De erre az eleinte világos célnak tetsző utra is rátelepedett rövidesen a káosz köze. A Szochnut (a Jewish Agency) nyilatkozott, hogy ő nem tárgyal. Hogy Weizmann csak udvariassági látogatást tett az egyiptomi kormányelnöknel. És hogy ennek a már Londonban megbeszélte látogatásnak nincsen semmi hivatalos jelentősége.

Ebben a nyilatkozatban a jisiv aprajánagyja egyképpen, unisono Weizmann dezavualását látja. Vannak, akik ráadásul egy ITA-táviratról is tudni vélnék, amely a Szochnut megbízásából egyenesen szembefordul Weizmann új terveivel. Ezek a tervek önkényesek és meglehetősen kalandosak lennének. A palesztinai sajtó persze nem tud erről a táviratról.

A krónikás maga nem tudja kideríteni, mi igaz ezekből a hírekből. Amit biztosan tud, össze-vissza annyi, hogy a rég tervehett AC-ülés is elhalasztódott és hogy Weizmann Csikágóba küldött rechoboti rádióbeszédében teljes határozottsággal szembeszállt a londoni javaslatokkal.

Hogy az egyébként beavatott körök is mennyire tájékozatlanok manapság, a következő eset bizonyítja: Mossinsohn referált a minap a klalcionisták a-csoportja előtt Tei-Avivban. A beszéd előtt a helyisoport elnöke beszélt. Közölte a meglepett hallgatósággal, hogy az angol kormány javaslatai véglegesek. Annnyira véglegesek, hogy már nyomtatásban is elkészültek, sőt olvashatók Jeruzsálemben. Az elnöki bejelentés után Mossinsohn beszélt. Vagy két órát tartott a beszéde. A befejezés előtt megcáfolta az elnök közlését. Most kapta — ugymond — a telefon-értesítést Jeruzsálemből, hogy a javaslatok publikálását elhalasztották...

Közben a terrorista bandák súlyos vereséget szenvedtek Palesztinában. Vezérük, Abdul Razek, éhesen-rongyosan Szíriába menekült és megadta magát a francia hatóságoknak. Palesztinában nem volt több maradványa: a katonaság egyre nyomában volt, tüzte-hajszolta s a falvakban nem akadt arab, aki egy darab kenyert, italt juttatott volna neki. Annnyira meggyűlöltek a kezéhez tapadó sok-sok arab vér miatt. Ráadásul a katonaság rajtaütött a terroristák Dzenin melletti főfegyverraktárán és fegyverjavító műhelyén.

Am hozzá tartozik a palesztinai helyzet kaotikus voltához, hogy egyelőre meg sem érezhető a terror meggyengülése. Haifában tegnap is két zsidó áldozata volt és több prominens arab, köztük egy akkói városi tanácsos, pusztult bele. A francia hatóságok pedig, az arab lapok hírei szerint, nem hajlandók kiszolgáltatni a kezükbe került bandavezért. Politikai menekültek minősítik állítólag és parolára szabad járás-kelest biztosítottak számára Tadmurbán.

Egyáltalán a francia hatóságok erősen keresik az arabok jóbarátságát. Tartja magát például a hír, hogy Szíria teljen önállóságot kap francia fennhatóság alatt, nemzeti hadsereget és külügyi képviseletet. Most már csak királyt keresnek az új állam élére.

Ebből a francia engedékenységből sokan súlyos következtetéseket vonnak le Palesztina sorsára vonatkozólag, bár itt lényegesen más a helyzet az ötszázéves főnyi, gazdaságilag és kulturális téren döntő szerepű zsidóság révén. Sokan úgy tudják, hogy Szíria önállóságának publikálásával egyidőben az angol kormány is nyilvánosságra fogja hozni palesztinai tervét és hogy ez a terv sokban kedvez az araboknak. Mindenesetre nem abban a mértékben, ahogyan az első percekben a felcsigázott reménységű arabok nagyvívemen tudni vélték. Erre vall a még egyre tartó arab oppozíció, amely a terrorizmus fajú és erre, hogy az angol kormány még egyetlen hónapra sem függesztette fel a bevándorlást. A rendes sedulet ugyan nem adta meg, de ezer főnyi imigrációt engedélyezett április hónapra. Igaz viszont, hogy ennek a

bevándorlási kvótának megállapításánál olyan szempontok érvényesülnek, amelyek sértik a zsidók jogait. De ha ez az ellentmondás sem lábatlankodna, nem lenne a dolog stilszerű, nem lenne beilleszthető az ellentmondásokkal, zűrzavarral teli palesztinai helyzetbe.

Befejezésül még egy hírt, amely megint jellemző adalék a palesztinai felemás helyzethez. Egyiptomban erős tempóban folynak a hadikészülődések, csapat- és hajóhad-összevonások. Palesztinában semmi sem történik ebben az irányban. Ellenkezőleg, az a hír járja, hogy a kormány az itteni haderejét átszeretné szállítani Egyiptomba. Ez megerősíti a reményeket, hogy fegyveres megütközés, magyarán: háború esetén Pa-

lesztina csak a létkharcszintér lehet, vagy egyáltalában békeségben fog maradni. Viszont Palesztina katonai kiállításának engedhetetlen előfeltétele a teljes pacifikálás. A terror teljes megszüntetése, amitől — remélhetőleg — megkezdésének 3. Jahrzeitján nem vagyunk messze, a kétnemzetiségű lakosság egyetértése és felfegyverzése. Ebben a felfegyverzésben a zsidó részen a döntő szerep, lévén ezen a részen az intelligencia, az előképzettség és a gazdasági erő.

Felmerül a kérdés: hogyan képzei Anglia ennek a döntő szerepi zsidó résznek megnyerését a maga céljaira?

Nincs ember, aki ebben a káoszban kielégítő feleletet képes adni erre az erősen fogas kérdésre. (pp.)

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Franciaország

AZ ANTISZEMITIZMUS ELLENI LIGA FELHÍVÁSA A FRANCIAORSZÁGI ZSIDÓ LAKOSSÁGHOZ. Az antiszemitizmus elleni nemzetközi liga zsidó osztálya a következő felhívást intézte a franciaországi zsidó lakossághoz:

„Európa politikai horizontját újból háborus fenyegetések sötét felhői borítják. A helyzet rendkívül komoly. A francia kormány messzemenő rendkívüli teljhatalmat kapott, hogy energikus módon és gyors ütemben ragadja meg a szükséges eszközöket a nemzetvédelemre. Országunk sajtója és lakossága, a helyzet komoly voltának tudatában, szigorú tartózkodást tanúsít minden rémhírrel és pánikkeltéssel szemben.

1938. szeptemberének gondterhes napjaiban a fegyelem és az áldozatkészség példás magatartását tanúsították a Franciaországba bevándorolt zsidó tömegek.

Miként szeptemberben, úgy most is felhívást intéz a Liga az ország összes zsidó rétegéhez, hogy nyilvános helyiségekben, az utcákon és bárhol másutt, francia szomszédokkal szemben nyugodt, fegyelmzett és méltóságteljes magatartást tanúsítsanak. Kerüljék a vitát a kávéházakban, a földalatti vasuton és az autobuszokon. Ne válaszoljanak semmilyen provokációra és ne keveredjenek vitatkozó csoportokba. A liga bízik benne, hogy felhívását respektálni és önmuralommal követni fogják a zsidók.”

Francia Marokko

VERES ÖSSZETÜZÉS ZSIDOK ÉS MOHAMEDÁNK KÖZÖTT MAROKKÓBAN. Meknes francia-marokkói városban súlyos összeütközésre került sor a mohamedánok és a zsidók között, melynek során egy zsidó és egy mohamedán életét veszítette, hét mohamedán pedig megsebesült. Az incidens előzményeiről és lefolyásáról a következőket jelentik:

Husvét másod napján, hétfőn, Abdala ben Lahussin nevű zsidó, aki 15 nappal ezelőtt a mohamedán vallásra tért át, az uccán sétált a délutáni órákban. Zsidó fiatalok megszólították és hevesebb szóváltás keletkezett köztük. Az El Hedín téren, ahol a jelenet lejátszódott, nagy embertömeg tartózkodott. A szóváltásból verekedés támadt a mohamedánok és a zsidók között, melynek csak a rendőrség vetett véget. Két halott és hét sebesült maradt a verekedés színhelyén. Abdala ben Lahussint letartóztatták, mert a rendőrség gyanusnak tartotta a magatartását.

Nogues tábornok személyesen vett részt a verekedés tanuinak kihallgatásán. Kihallgatáson fogadta a város zsidó tanácsát is és azon keresztül azt ajánlotta a zsidó lakosságnak, hogy legyen óvatos és ne hagyja magát provokálni feleltelen elemektől, akik meg akarják zavarni a zsidók és mohamedánok harmónikus együttélését.

Cseh protektorátus

A HULIGANOK ALTAL LEROMBOLT BRUNNI ZSINAGOGÁT SAJÁT KÖLTSÉGEKÜNK KELL UJRA FELÉPÍTÉSÉK A ZSIDÓK. A Prágában működő külföldi újságírók tudni vélik, hogy azon a vonaton, amelyet erős őrizet mellett Dachauba indítottak el nemrég Prágából, számos zsidó is volt.

A prágai városi tanács egyhangulag elhatározta, hogy a zsidó cégekkel kötött szerződéseket német cégekre ruhazza át.

A brunni zsidó hitközséget felszólították a hatóságok, hogy saját költségén újból építse fel a zsinagógát, amelyet közvetlenül a német megszállás után felgyújtottak és rombadöntöttek a huliganok. Egyidejűleg kötelezték a zsidókat arra is, hogy a zsidó üzletek kirakatablakait, amelyeket antiszemita jelszavakkal mázoltak tele, tisztítsák meg.

Miután a Gestapo ezidőszent nem ad kivándorlási bizonyítványt zsidóknak, prágai cionista körök attól félnek, hogy a cseh zsidóknak juttatott és határidőhöz kötött certifikátok el fogják veszíteni érvényüket, mielőtt az illetők kivándorolhatnának.

Hanna Steiner asszonyt, a volt Csehszlovákia országos WIZO szervezetének elnök-nőjét, szabadlábra helyezte a Gestapo.

Litvánia

A MEMELI ZSIDÓ MENEKÜLTEK HELYZETE. A Memelvidékről Litvániába menekült zsidók között számos volt német állampolgár is van, akik a világháború befejezése után, amidőn Memelt Litvániához csatolták, mint memeli lakosok a litván állampolgárságra optáltak. A litván kormánytól litván utlevelet kaptak és a legutóbbi eseményekig teljes jogú litván állampolgároknak számítottak. Miután Memelt megszállták a németek és ezért el kellett menekülniük Litvániába, jogi helyzetük kétségesse vált és olyan hírek is keringenek, hogy hontalanoknak fogják nyilvánítani őket. Sokan közülük ki szeretnének vándorolni, de egyes országok konzulátusai nemcsak beutazási, hanem átutazási vizumot sem hajlandók adni nekik.

Nem kevésbé súlyos ezen menekültek anyagi helyzete. A kormány illetékes tiszviselői és a zsidó segítségnyújtók csak élelemmel és ruházzal látják el őket, egzisztencia alapítására azonban semmilyen lehetőségük nincs. Nem telepedhetnek le sem Kownoban, sem más litván városban. Akár csak a németországi menekülteknek valamely vidéki városban jölettek meg állandó tartózkodási helyüket, munkát azonban itt sem vállalhattak.

Palesztina

A „Jüdische Welt-Rundschau“-t ezentul Párizsban nyomják

Beszámoltunk arról a kultur-harcról, amely a palesztinai hebraisták indítottak a Jeruzsálemben német nyelven megjelent „Jüdische Welt Rundschau“ ellen. Ennek a harcnak eredményeképpen a lapot ezentul Párizsban jelentetik meg. A „Jüdische Welt Rundschau“ ellen indított harc azonban nem korlátozódott csak erre az egyetlen lapra, hanem kiterjedt az összes többi idegen nyelven megjelenő palesztinai zsidó sajtó-termékekre is. A hebraistáknak, akik az idegen nyelven megjelenő sajtó-termékekben az ország és nemzetépítés legszentebb elveinek megsértését látták, sikerült azt is elérni, hogy a jövőben a németországi bevándorlók szövetségének német nyelvű közlönyét csak a szövetség tagjai között terjeszték és abból egyetlen példány se kerüljön ki az uccára.

A héber napilapokban, valamint közületekben folytatott viták után közbelépett a Cionista Világszervezet jeruzsálemi ekzekutívje és tárgyalásokat kezdeményezett a németországi és ausztriai bevándorlók szövetségével. Így jött létre az a megállapodás, amely szerint a lap szerkesztésének és kiadásának helyét Párizsba teszik át. Innen fogják küldeni a lapot a palesztinai előfizetőknek. Ezt nem lehetett megakadályozni, mert más idegennyelvű lapokat is korlátlanul beengednek az országba.

Az ekzekutívval folytatott tárgyalások során úgy a németországi, mint ausztriai

A fogorvosok KOLYNOS-t ajánlanak a gyermekeknek. Miért?

Minden anya tudja, hogy a gyermekek fogai a legfontosabbak az egészséges fejlődéshez. A KOLYNOS fogkrém a legbiztonságosabb és leghatékonyabb fogkezelő anyag, amely a fogak természetes színe mellett megvédi őket a károsító hatásoktól. Ezért ajánlják a fogorvosok a KOLYNOS-t minden gyermeknek.

Lengyelország

AZ AMERIKAI LENGYEL ZSIDÓK POTOCZKY GRÓFNAL. Potoczky gróf, Lengyelország washingtoni követe, kihallgatáson fogadta az Amerikában élő lengyel zsidók szövetségének küldöttét, amelynek tagjai közölték vele, hogy az Amerikában élő lengyel zsidók készek megvédeni lengyel jukat, bármilyen fenyegetés ellen, amely függetlenségét érinti. A delegáció ugyanekkor követelte, hogy a zsidó kivándorlási problémát az általános lengyel kivándorlási kérdés egyik részeként kezeljék. Potoczky gróf megköszönte a zsidó delegáció hazafias megnyilatkozását, majd kijelentette, hogy a kivándorlás tekintetében osztja álláspontjukat. Megígérte, hogy az Amerikában élő lengyel zsidók szövetségének nyilatkozatát továbbítani fogja Varsóba.

Oroszország

ZSIDÓ SZINESZEK MAGAS KITÜNTETÉSE. A szovjet kormány magas kitüntetéssel részesítette a moszkvai jiddis színház tizenhét tagját. A legmagasabb kitüntetés, a Lenin rendet, Solomon Michael kapta.

bevándorlók szövetségei kötelezték magukat, hogy a mozgalom közlönyében ezentul ismert olyan terjedelmes héber mellékletet fogadjanak megjelentetni, mint amilyen a német rész, hogy ezáltal szorgalmazzák a jisiv hebraizálódását.

A PALESZTINAI RENDŐRSÉG ARABOKNAK SZANT TILTOTT FEGYVER-CSEMPEZÉS ÜGYEBEN NYOMOZ. A palesztinai rendőrség értesítéseként kapott, hogy a napokban 2000 fegyverből álló szállítmány kell érkezzen az arabok részére. A fegyverszállítmányt állítólag a „tengelyhatalmak“ küldik a palesztinai arab terrorbandáknak. A hatóságok széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak, hogy a szállítmányt lefoglalják és e célból minden hajót figyelmesen átkutatnak és állandó megfigyelés alatt tartják a déli partvidéket. Különös éberséggel figyelik a parti rendőrség emberei a jaffai és hajfai kikötőbe érkező hajókat.

Zürichi árfolyamok (április 19.): Május 178.50, holland forint 236.75, dollár 448.—, font 20.8725, francia frank 11.8076, olasz líra 23.45, csekkorona (nem jegyzik), pényg 87.—, dinár 10.—, lej 3.30, zloty 84.—, belgas 74.95.

Uránia Mozgó

ALTALANOS KÖZKIVANATRA!

Errol Flynn és Basil Rathbon

filmremek:

A hazáért

Az utóbbi évek egyik legmegrendítőbb filmje, mely a jövő háborújának borzalmaival társul élénk. AZ AMERIKAI WARNER BROSS legszebb filmje!

Washington előtt nem áll nek kedve van... tül venni utj... tajánál azonb... zoltatják a b... egy újságíró... fogása, hogy... rendben van... keresztül kel... kerek kis nar... ba jutottam... rós szemü cer... kat engedik t... um sajtófőnök... bünyének att... De aztán sz... mal ott állok... ban, amelyben... A hatalmas... szerencsésbe... nak, már besz... menyeiről kér... Kikkel találko... ve a flottama... mit szól ahho... jót, amelyen a... korlat során k... pusztította egy... róká, ugyhogy... zel ne kerülhes

Aki európai... csiához szokott... mi ez a hetenke... sajtókonferenci... dorban, a rögt... tonzött feleletek... az elnök, ami... melyik polgár... Elmondja: m... Egyesült Állam... nek ujjlenyoma... kezdte, hogy jó... gártársait és m... az adminisztratív... zaklatásnak. Elh... gott legújabb... mondja, mi a... törvényről. Pály... ba bejáratos újs... „slogan“-ra a ne... „business appea... helyett. Nem jó... ezt mutatja, h... trációnak most... sége az amerika... ben, amelyet edd... sági és szociál... Ha az angol... nondanivalója v... parlamentben m... választói körbe... füstös falu, kom... egy kereskedő... soráján mondja... tika legújabb f... ált Államok elh... anivalója, ő is n... et egy új iskola... peglátogat egy u... vüli események... en járó amerika... enti beszédekne... ajtómegbeszélés... ondott beszéd... alami ünnepélye... tban. Ez már k... piumoknak a k... nferencián azon... kis kezdemény... sra is a sajtó

Sele

Bing Cro

ROOSEVELT TITKA

Feljegyzések Roosevelt elnök dolgozószobájában

Washington, április 19. A kerti kapu előtt nem áll ör. Besétálhat mindenki, akinek kedve van a Fehér Ház kertjén keresztül venni útját. A kis fehér oldalépület ajtajánál azonban már uniformisos örk igazoltatják a belépőt. Itt meg elegendő volt egy újságíróismerősöm barátságos karonfogása, hogy bejussak. Újságíró vagyok, rendben van. De aztán még két kis ajtón keresztül kellett áthaladnom, mielőtt a kerek kis napfényben fürdő dolgozószobába jutottam és minden ajtó előtt két szűrszerű szemüvegű ember áll, akik már csak azokat engedik be, akiket a külügyminisztérium sajtófőnöke és a képviselőház sajtótribünjének attaséja személyesen ismer...

De aztán százegyházy újságíró társammal ott állok a zsufolásig telt kis szobában, amelyben a világszenzációk születnek. A hatalmas íróasztal előtt ül az elnök. A szerencsésebbek, akik az első sorokban állnak, már beszélgetnek vele. Személyes elményeiről kérdezték, hajókirándulásáról. Kikkel találkozott, hogyan volt megelégedve a flottamanőverrel, amelyen résztvett, mit szól ahhoz, hogy azt a páncélos hajót, amelyen az elnök utazott, a hadgyakorlat során kétszer is — jelképesen — elpusztította egy „ellenséges” tengeraltjáró... A hatalmas íróasztal előtt székkarrikád, úgyhogy a tolongó újságírók túl közel ne kerülhessenek az elnökhöz. Egyetlen

kolléga ül csak az elnöki íróasztal mellett, tulságosan magasnövésű, ezért szokták leültetni a többi állva szorong a kis szobában és igyekszik hallani az elnök minden szavát, ami nem könnyű dolog a tolongásban. A terebélyes íróasztalon akták, kis trefás talizmán-álatok (a barométer és az előjegyzési naptár között négy fából faragott malac, két csaci és két Mickie Mouse áll az elnök íróasztalán. Részben kedves emlékek látogatóktól, részben szimbólikus szerencseálatok.) A falakon régi metszetek, hajók, tenger, emlékek a tengerészeti államtitkár és a későbbi elnök nagy tengerimádattól. Az íróasztal mögött egy unatkozó titkosrendőr, aki sohasem tágit az elnök mellől és néhány személyes munkatársa, közöttük a pipázó Steve Early, aki fejbőlintásaival hangsúlyozza, tagadó fejrázással előzi meg az elnök feleleteit az újságírók kérdéseire. És két zászló: az amerikai nemzeti lobogó és az elnök sötét-kék „személyes” zászlaja áll a karosszéke mögött. A mennyezetet egy óriási relief-befaragott „elnöki pecsét” ékesíti. És egy csokor halványvörös rózsza. Az egész Fehér Házban minden szobában, minden irodában viszontlátni ezeket a halványrózsaszínű virágokat: szegfű- és rózsacsokrokat. Roosevelt elnök és feleségének kedvenc virágait.

Ujlenyomat és halászat

Aki európai államférfiak sajtókonferenciáikhoz szokott, nehezen tudja elképzelni, mi ez a hetenként kétszer ismétlődő elnöki sajtókonferencia. Vidám és könnyed modorban, a rögtönzött kérdésekre adott rögtönzött feleletek során mindenről beszél itt az elnök, ami az Egyesült Államok valamelyik polgárát érdekelheti.

Elmondja: most határozta el, hogy az Egyesült Államok minden polgárától veszték a ujlenyomatot. Ó maga már meg is kezdte, hogy jó példájával serkentse polgártársait és megértesse velük, hogy ezt az adminisztratív intézkedést ne tekintsek zaklatásnak. Elmondja, milyen halakat fogott legújabb halászkirándulásán és elmondja, mi a véleménye a semlegességi törvényről. Pályázatot hirdet a Fehér Házba bejáratos újságírók között egy új slogan-ra a nem tulságosan népszerű „business appeasement” akció elnevezése helyett. Nem jó a jelszó, mert valahogyan mutatja, hogy a Roosevelt-adminisztrációnak most „megbékítésre” van szüksége az amerikai gazdasági élettel szemben, amelyet eddig súlyosan érintettek gazdasági és szociális intézkedései...

Ha az angol miniszterelnöknek valami gondanivalója van az ország számára, a parlamentben mondja el vagy pedig elmegy a város körébe Birminghamba, vagy más városba, komor vidéki városba és ott kereskedő vagy iparosegyesület valamelyik tagján mondja el véleményét a világot legújabb fordulatáról. Ha az Egyesült Államok elnökének van valami mondanivalója, ő is mond ugyan néha beszédeket egy új iskola felavatásán, vagy amikor látogat egy új vízművet, de ezek rendkívül ritka események. Viszont a rohamléptekkel járó amerikai politikai életben parlamenti beszédeknek is fontosabbak ezek a rögtönbeszélések. A parlamentben elmondott beszéd Amerikában legtöbbször nemcsak a kormányzatot, hanem a nemzetet is érinti. Ez már kiforrott, szentesített programoknak a kinyilatkoztatása. A sajtókonferencián azonban a napi politika nagy részét kezdeményezései kerülnek megvitatásra és a sajtó kitűnő kísérleti terület

egy új idea, vagy terv kipróbálására.

Roosevelt elnök ezekből a hetenként kétszer ismétlődő baráti megbeszélésekből valódi szenzációt csinált.

De nemcsak a szenzációk miatt járnak ide százával az újságírók, hanem azért is, mert jól érzik magukat ezeken a megbeszéléseken. Roosevelt nagy titka, hogy egyéni sugárzó varázsával meg tudja nyerni még politikai ellenfeleit is.

A „kitűnően kormányzott mosoly”

Nézem ezt a nem mindennapi embert, akinek bna lábait eltakarja az íróasztal és akinek erre a rettenetes hendikepjére csak a fal mellé támasztott két hatalmas kampós sétatomb emlékeztet. (Az amerikai sajtóban, amelynek szabadságát semmiféle felső hatalom nem korlátozhatja, megszeghetetlen szabály, hogy az elnök testi fogyatékosságait sem írásban, sem képből sohasem említik.) Így ülve azonban hihetetlen életerő, aktivitás és energia sugárzik Franklin Delano Roosevelt-ből. Mozgékony arcának játékát az újból és újból viszatérő szinte kormányozható mosoly dominálja, amelynek során kivillannak pompás fogai. Ennek a mosolynak nehéz ellenállni. Kedves és lekötő, derűs és életerővel teli. Egy-egy jónak ítélt tréfa után (akár más mondta, akár saját maga) vas-kos hahotává terebélyesedik. Egy-egy kellemetlen kérdésre adott rövid felelet után olyan elutasító tud lenni, hogy nem lehet vele további kérdéssel szembeszállni. Hódít és rendre int, megenyhülésre csábítja az ellenfeleket és bátorítja a barátokat, elfeledtetni a gondokat és megacélozza a tetterekész akaratot, elnémitja az aggodalmakat és rózsás színbe öltözteti a reményeket.

Roosevelt népszerűsége

Hogy áll a népszerűséggel Roosevelt elnök?

Mióta itt vagyok Amerikában, állandóan keresem a választ erre a kérdésre. Nehéz kibogozni a valóságot, mert Amerikában mindenki kritizál. Kritizálnak az ellenfelek, kritizálnak a barátok is. Ha az új-

ságot olvasom, tele van kritikával, a vezércikkeltől kezdve a legutolsó napihírig. De aztán, ha leülök beszélgetni megrögzött republikánusokkal és a hosszú vádbeszédek után megkérdezem tőlük, mit tartanak Roosevelt népszerűségéről, dűnyöggve, vállvonogatva vallják be: népszerűbb, mint valaha.

Vannak ellenfelei, akik szeretik és vannak barátai, akik haragszanak rá. Ennek mély magyarázata, hogy Roosevelt egyénisége, aktivitása nem szorítható bele pártkeretekbe, pártprogramba. Akik valamikor legfelsőbb tanácsadói voltak, ma elkeseredett politikai, esetleg személyes ellenfelei. De ezek az ellenfelek néha csak az alkalomra várnak, hogy bizonyítsák az elnöknek: szívük mélyén mégsem haragszanak rá. Itt van például General Johnson esete, aki mióta kiesett a New Deal adminisztráció vezető posztjaiból, napról napra írja briliáns és keserű cikkeket, kéréletlenül ostromozva a Roosevelt-adminisztráció büneit, baklövéseit és főképpen az elnök munkatársait. De a minap mégis General Johnson volt az, aki egy társadalmi egyesület küldöttségét vezette Roosevelthez, hogy emlékérmét nyújtson át az elnöknek népjóléti munkásságáért...

Roosevelt titka, hogy kitűnő intuícióval választja ki mindenkor tanácsadóinak és néha ellenfeleinek ötletei közül azokat, amik éppen megfelelnek a néphangulatnak. Megesik néha vele is természetesen, hogy téved. Hogy valami új törvényjavaslat nagyobb ellenállást vált ki, mint remélte. Ilyenkor, ha érzi a közvélemény igazi ellenállását, nem erőszakolja a dolgot. Megváltoztatja terveit...

Egy „igen” és egy „nem”

Izonyuan otthonosnak érezi magát ebben a megszokott környezetben, a meghitt parancsnoki hidon. Mintha soha semmi nem történhetné másképpen, mint ahogyan ezt innen a Fehér Ház kis munkaszobájából óhajta és elrendezi...

Csak amikor mosolygós arcáról, nyugodt vonásairól, jól kiszámított és hatásos mozdulatairól a kezére téved a tekintetem, akkor látom, hogy ez a nyugodt és biztos ember, aki úgy vezényeli ezt a százejű újságíró-zenekart, mint egy bravuroz karmester, aki olyan biztos ura kifejezésének, arcizmainak és szavainak, mint egy pompás színész, milyen ideges. Husos ujjai, a szelid és vidám arcjáték idején, a gondtalan, hanyagul odavetett szavak közben szakadatlanul, idegesen dobognak a szék karfáján.

Most hirtelen, egyéniségének elemzése helyett a szavaira figyelek.

Es megértem az idegesség okát. Valaki megkérdezte: hozzájárult-e az Egyesült Államok semlegességi törvénye a világbeke kiépítéséhez, fenntartásához? És az elnök válaszolt: amennyiben erre a

TAVASSZAL...

...sokat tartózkodik Ön a szabadban. Bőrének tehát szüksége van egy biológiai krémre. Csak a CANDIDE krem tartalmaz cholesterint ásványanyagokkal összekötve, ami a bőrt táplálja és fiatalítja

nagy kérdésre egyetlen szóval lehet válaszolni, a válasz csak ez lehet: nem.

Es amikor valaki tovább folytatja a kérdést és megkérdezi:

— Es vajjon ez a törvény hozzájárult-e a háborúk elharapódzásához világszerte? Az elnök erre is röviden felel: Bizonyos tekintetben igen.

Ennyi volt az egész. Aztán még hosszú fejtegetés következett annak illusztrálására, hogy az elnöknek egyáltalán nem könnyű a törvény értelmében kinyilatkoztatnia, a világ melyik táján folyamatban lévő melyik konfliktus nevezhető: háborúnak. Históriai példákkal illusztrálja, hogy előfordult már a történelem során is, hogy valóságos tengeri csatákat vívtak Amerika partvidékén, a napoleoni háború idején például francia hajók zsákmányoltak amerikai hajókat: az amerikai flotta kivonult, elpusztított néhány hajót és megfeszített az amerikai vizeket a zsákmányolóktól. De mindez megtörtént anélkül, hogy egyik fél is háborút üzent volna... De ezt a hosszas magyarázatot már az újságírók alig hallják. Mert az előbbi néhány szócska, aminek kimondása előtt Roosevelt olyan idegesen dobolt a székének karfáján, szenzációk, végleges „hadüzenet” volt a semlegességi törvény ellen. Már valámennyien a telefonhoz rohannának, hogy jelentsek: az elnök kimondta a döntő szót. (A. L.)

Az ősz folyamán megkezdik az új kolozsvári városháza építkezési munkálatait

Armand Calinescu nemzetvédelmi minisztertől várja a város az átvett kaszárnyaépületek ellenértékének megtérítését

Cluj, április 19. Mult év novemberében a városháza aulájában Bornemisa Sebastian polgármester tanácskozára hívta össze a közélet számos előkelőségét, hogy együttes megbeszélés segítségével állapítsák meg az új városháza céljaira legalkalmasabb területet. Azóta nem esett szó az új városháza építéséről. Ez azonban nem jelenti azt, mintha elejtették volna a tervet, mert a város vezetősége minden követ megmozgatott, hogy minél előbb megkezdhesse az új városháza építési munkálatait.

A terv ma már készen áll, de a kivitel elé ma még elég komoly akadályok gördülnek. Természetesen elsősorban pénzügyi akadályokba ütközik a terv gyors kivitele. A város a kaszárnyaépületekkel kapcsolatban remélte a szükséges tőke előteremtését. Ezek az épületek a legutóbbi időig a város tulajdonát képezték, míg két évvel ezelőtt királyi dekrétummal a nemzetvédelmi minisztérium vette át azokat. A kolozsvári városi vezetőség remélte, hogy a nemzetvédelmi minisztérium meg fogja téríteni a birtokába jutott épületek ellenértékét. Ez azonban a mai napig nem történt meg. A kaszárnyák épületéért remélt körülbelül 130 millió lej elegendő lett volna az új városháza építésének megindításához. A város vezetősége meglehetősen felhívást intézett Armand Calinescu nemzet-

védelmi miniszterhez, kérve a minisztérium tulajdonába jutott épületek ellenértékének megtérítését.

Remény van rá, hogy Armand Calinescu nemzetvédelmi miniszter a legközelebbi jövőben megoldja Kolozsvár városának ezen égető problémáját, kiutalva az átvett ingatlanok ellenértékét.

Sebastian Bornemisa polgármestert mindent megtett az új városháza építési munkálatainak előkészítésére. Az új városháza épületének tervezetén az ország több kiváló mérnöke dolgozik. Valószínűleg már a közeljövőben kiírják a pályázatot. Remélhető ilyen formán, hogy még az ősz folyamán megkezdhetik az építési munkálatakat.

Minden remény meg van arra, hogy Sebastian Bornemisa polgármester megvalósítja azt a tervet, amelyet 20 éven keresztül nem tudtak keresztülvinni.

A Zs. N. Sz. brassói ifjúsági tagozata minden csütörtökön este 9 órakor

kulturális előadásokat rendez az izr. neolog hitközség tanácstermében. Arvaház ucca 31 alatt. **Április 20:** Dr. Deutsch főrabbi: Dienst és Fischer Zoltán beszédet tart. **Április 27:** Feiler Pál: A zsidó ifjúság útja.

Select Mozgó

MA, CSÜTÖRTÖKÖN PREMIER!

GAAL FRANCI

közkezdvelt művésznek egyetlen idej filmje:

Párisi nászut

remek vigjáték, főszerepekben:

Sing Crosby világhírű amerikai rádióénekes.

Everett Horton kiváló komikus

MŰSORON KIVÜL A LEGÚJABB HANGOS HIRADÓ!

OLYNOS-T

neknek. Miért? Olynos használatát. A orvosok garantálják ennek minden habzó fogpóls nek pompás hatását, mely valóban tisztítja és gyújta a szájat ugyanahelyre pedig a fogaknál elvált lényű tisztítás.

SAZDAGSÁGOSABBI AKOLION NAGY TUBUL.

KOLYNOS

antiszeptikus FOGKRÉME

SZÁG

VEL ZSIDÓK POTOCZKY gróf, Lengyel, kihallgatáson élő lengyel zsidók, amelynek tagjai Amerikában élő lengyel zsidó hazatérés ellen, amely delegáció ugyanek zsidó kivándorlási ügyel kivándorlási kezelik. Potoczky delegáció hazafias kijelentette, hogy a osztja állásponjtj Amerikában élő lengyel nyilatkozatát to-

SZÁG

MAGAS KITÜNTETÉS magas kitüntetés-nyal jiddis színház magasabb kitüntetés, Michael kapta.

ezentul

kötelezték magukat, nyében ezentul éber melleketlet fogat amilyen a német orgalmazták a jiszv

ENDŐRSÉG ARATOTT FEGYVEREN NYOMOZ.

A tesztéseket kapott, agyverből álló szá- arabok részére. Al- tólóg a „tengely- alesztinai arab ter- sok széleskörű intéz- ak, hogy a szállít- céből minden hajó és állandó meg- béli partvidéket. Kü- k a parti rendőrség- tai kikötőkbe érkező

április 19.): Márka 236.75, dollár 446. Frank 11.8075, olasz nem jegyzik, pengő 3.30, zloty 24.

KIVANATRA!

ak hozzalmaít tárja filmje!

HIREK

A FELMENTETT TISZTEK ÉS ALSÓBB RANGFOKOZATUAK FIGYELMÉBE! Hivatalosan közlik azokkal a tartalékos tisztekkel és alsóbb rangfokozatúakkal, akik a tartalékos és milicista keretekhez tartoznak, hogy a legutóbbi behívások alkalmával kapott felmentések csak azokra a behívásokra érvényesek. Mozgósítás esetén csak azok maradnak helyükön, akiket különleges munkálatok elvégzésére osztottak be és akik erre vonatkozó parancsokkal rendelkeznek. Az összes többi leszerelték (tiszték és alsóbb rangfokozatúak) tartoznak mozgósítás esetén az előírt idő alatt csapattesteiknél jelentkezni.

Időjárásjelentés. Bucurestiből jelentik: Az időjárásjelző intenzitása szerint süllyedő légnyomás, változó felhőzet és élénk északi, északnyugati szél mellett, sokhelyen fűtő eső, zivatar, vagy zápor és a hőmérséklet süllyedése várható. Bucurestiben kedden délelőtt a hőmérséklet 20 fok volt.

A CFR nyugdíjgyűlésének közleménye. Tisztelettel tagjaink tudomására hozzuk, hogy alapszabályaink 43. cikkelyének értelmében, f. évi május hó 7-ik napján, délután 4 órára az egyesület helyiségében (Str. Maresal Foch 34. szám, első emelet) rendezési közgyűlést hívunk egybe, a következő tárgysorozattal: 1. A közgyűlés megnyitása és határozatképességének megállapítása. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. A felügyelőbizottság jelentése. 5. Az 1939. évi költségvetési előirányzat beterjesztése. 6. A választmányi kiegészítése. 7. Az új felügyelőbizottság megválasztása az 1939. évre. 8. Esetleges indítványok. Abban az esetben, ha a fentjelzett időben az alapszabályokban előírt taglétszám hiányozna, a közgyűlést ugyanazon a napon és ugyanazon a helyen, délután 5 órakor fogjuk megtartani és érvényes határozatot hozni, tekintet nélkül a megjelentek számára. Pop Valer elnök. Stanciu Vasile titkár.

A légvédelmi törvény alkalmazása. Bucurestiből jelentik: A légvédelmi törvény alkalmazásával kapcsolatban a légügyi és tengerészeti minisztérium a nemzetgazdasági minisztériummal egyetértésben a törvény gyakorlati alkalmazásának kiegészítésén dolgozik. Elsősorban is olyan irányban, hogy a nagypar és a petróleumtermelés számára minél hatékonyabb védelmet biztosítsanak a lehetőség szerint minél kevesebb pénzügyi megterheléssel. Fokozott mértékben kívánják gondoskodni főleg a népes városokban a különféle folyékony, vagy gyengebb természetű gyúlékony anyagokat árusító raktárak védelméről. Ezek megépítését illetően a rendőrhatalóságok fognak megfelelő intézkedést alkalmazni.

A szamostartományi kisebbségi újságírók figyelmébe! Tekintettel arra, hogy a Romániai Újságírói Céhbe való jelentkezés utolsó határideje a folyó évi május elsején lejár, felhívjuk a szamostartományi kisebbségi újságírók figyelmét, hogy a céhbe való felvételi kérelmeket legkésőbb 1939. április 25-ig aláírt csoport-titkárhoz — saját érdeklődésükben is — adják be. A felvételi kérelemhez — amelynek mintáját díjtalanul az érdekeltek rendelkezésére bocsátjuk — mellékelni kell az állampolgársági bizonyítvány közjegyzőileg hitelesített másolatát és 29 lej okmány, valamint 2 lejes repülőbélyeget. Végtel felhívjuk a Nép-kisebbségi Újságírók Egyesületének tagjainak figyelmét arra is, hogy tagdíjhátralékaikat sürgősen rendezzék, mert azoknak a céhbe való felvételi kérését, akik az egyesülettel szemben több, mint három hónapi tagdíjhátralékban vannak, a céh igazgatótanácsa nem veheti érdemi tárgyalás alá. Kolozsvár, 1939. április 20-án. Végh József, a Szamostartományi Újságíró Céh alelnöke, Karádi Nagy Lajos, a Romániai Nép-kisebbségi Újságírók Egyesületének csoporttitkára.

Dél-Amerikába
kivándorolni szándékozóknek biztos utmutatást adok,
csak személyesen
jelentkezőknek: Dr Geréb, Bucuresti, Str. Smárdan 18.

A kínai csapatok bekerítették Kantont és már a város külső negyedeit ostromolják

Feléledtek a harcok a kínai fronton

SANGHAI, április 19. Honkongi jelentés szerint 120.000 főnyi kínai haderő bekerítette és ostromolja Kantont. A város külső negyedében már áll a harc. A japán csapatok viszont a Jangcse folyó mellett Kulingot foglalták el Hankou közelében. A jelek szerint a harcok mindenütt erősen felélednek.

Nagy tűz pusztított egy Csernovic melletti faluban. Csernovicből jelentik: Nagy tűz pusztított tegnap a Csernovic melletti Luca községben. Négy ház leégett és a csernovici tüzoltóság csak nagy nehézségek árán tudta az egész falut pusztulással fenyegető tüzet lokalizálni.

Aki egész nap ott görnyed az íróasztal mellett, igyék reggelként egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert az a bélműködést szabályozza, a gyomorémésztést előmozdítja, a vérkeringést élénkíti és a munkaképességet fokozza. Kérdezze meg orvosát.

Rablótámadás a predeal-brassói útvonalon. Brassóból jelentik: A Predeal—Brassó útvonalon vakmerő rablótámadás történt. Ismeretlen tettesek eltorlasztották az országutat és az első feltűnő gépkocsit revolverrel megállásra kényszerítették. A sofőrt és a gépkocsi utasát leszállították és megkötözték őket, behurcolták az erdőbe. Miután mindkettőjüket kegyetlenül bántalmazták, a kereskedőt minden nála található értékből kifosztották. Azután arra kényszerítették a sofőrt, hogy gépkocsin a város közeléig vigye őket, majd elűntek. A sofőr fellármázta a csendőrséget, amely azonnal a bánditák üldözésére indult. Két csendőr visszament az erdőben eszméletlenül fekvő kereskedő után. A kereskedő Ion Coman gazdag tölgyesi lakos.

Meghalt Téli János nyugalmazott ezredes. Ma reggelre virradólag 80 éves korában meghalt Téli János nyugalmazott ezredes. Az elhunyt törzstiszt mindenkor köztiszteletben álló rokonszenves tagja volt Kolozsvár többségi és kisebbségi társadalmának egyaránt. Halála iránt éppen ezért az egész városban osztatlan, mély részvét nyilvánul meg. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a Minorita templomból.

Burgosban letartóztattak egy volt köztársasági képviselőt. Burgosból jelentik: A hatóságok letartóztatták Luis Lavint, volt köztársasági képviselőt, Burgos város választottját, aki a háború alatt Madriban működő fiatalokkorrak bíróságának elnöke volt.

MAGAS KITÜNTETÉSBEN RÉSZESULT ELFER ALADAR VOLT KOLOZSVARI EGYETEMI TANAR, AZ EUROPA-HIRU ZSIDO BELGYOGYASZ. Elfer Aladar kolozsvári volt egyetemi tanár, az orvos-tudományok terén végzett több évtizedes, érdemekben dus munkásságáért, a francia kormánytól magas egészségügyi kitüntetését kapott. Ez a kitüntetés, amely a külföldi megérdemelt hódolatnak jele a nagy tudással szemben, szinte örömet kellett Elfer tanár nagyszámu tisztelőinek körében. A kitüntetés nemcsak a kiváló tudós érdemeinek elismerése, de egyben hódolat a legszerényebb ember áldásos munkája iránt is, aki hosszú évtizedeken keresztül, igaz emberbaráti szívvel segített szenvedő embertársain.

Péntektől a ROYAL slágermozgóban az év legcsodásabb operettje

JEANETTE MAC DONALD és NELSON EDDY

a TAVASZI SZERENAD című filmben. A világ délelgetett kedvenceinek első modern milióben lejátszóó színes TECHNICOLOR-filmje. A film tele van bájos, fülbemászó muzsikával, mely felülmúlja az összes eddig látott filmeket. Ma, csütörtökön utoljára: ALEXANDRU NEWSKY szovjetfilm.

Négy erdélyi chaluc üdvözlötte Palesztinából. Nyiszli Simon, Reismann Muki és Mittelmann Móse Hasomér Hacaari, valamint Becalel B. Bné Avoda cualucok levelet írtak az Uj Keletnek Palesztinából, amelyben az Erebe érkezésük alkalmából üdvözlők a mozgalmat, szüleiket, rokonaikat és barátait.

Vasúti szerencsétlenség a marasesti állomáson. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatóságához érkezett távirati jelentés szerint az 503-as számú gyorsvonat, amely tegnap este indult Bucurestiből Csernovicba, Marasesti állomáson este 20.45 órakor belefutott egy tolatómozdonyba. Mindkét mozdony és két kocsi kislódott. Smirna Nicolae fűtő meghalt. A romok alól ma reggel holtan húztak ki egy ismeretlen utast. Négy vasúti alkalmazott súlyos sebesüléseket szenvedett. Vasile Ion váltókezelő, akit a szerencsétlenségért a felelősség terhel, elünt.

Befejezte munkálatait az angliai katolikus egyház kongresszusa. Londonból jelentik: A katolikus egyház rendezési kongresszusa befejezte munkálatait. A püspökök úgy határoztak, hogy az összes angliai templomokban ünnepélyes nyilatkozatot olvassanak fel, amely elítéli „az emberiség eluralkodott erőszakát.”

Az erdélyi Brith Hanoar Hamizrachi összes csoportjaihoz. Ezuton is tudomására hozzuk összes tagjainknak, hogy a nyári hacharsara szmiff újra megkezdte működését Oradeán és azok az ifjak, akik hacharsára óhajtanak jönni, forduljanak központunkhoz (P. Mihai Viteazul 11/a.) válaszbélyeget mellékelve, felvételük érdekében. Egyidejűleg közöljük, hogy a Mercas tagjai, akik azért mert okok miatt egy ideig távol maradtak, most ismét visszatértek és munkájukat teljes intenzivitással folytatják. Kérjük tehát csoportjainkat, hogy a távollétünk alatt önhibánkon kívül megszakadt nexust ismét vegyék fel velünk. Brit Hanoar Hamizrachi ardeali Központja, Oradea.

Te Deumot tartanak szombaton az elhunyt pátriárka lelkiüdvéért. Szombaton, április 22-én lesz negyven napja annak, hogy elhunyt Miron Cristea román pátriárka és volt miniszterelnök. Ez alkalomból Szamostartomány királyi helytartósága ünnepi emlékstentiszteletet rendez a nagy halott emlékére. A fényes papi segédlettel, délelőtt 11 órakor a kolozsvári görögkeleti katedrálisban megtartandó istentiszteleten résztvesznek a királyi helytartóság, valamint az összes helyi katonai és polgári előkelőségek.

Tűzvész a Vág-völgyében. Pozsonyból jelentik: Perline faluban, a Vág-völgyében tűz ütött ki. Negyven ház leégett. A kár óriási.

Hébernyelv tanfolyamok. A kolozsvári neológ hitközség közli az érdeklődőkkel, hogy ma, április 20-án Prof. Klein Elijah vezetésével újabb kezdés lesz a hébernyelv tanfolyamok. A tanfolyamok órarendje a következő: Hétfőn és szerdán kezdődnek félnyolctól félkilencig, haladóknak félkilentől féltízig. Diákok részére külön tanfolyam vasárnap 11-től 12-ig és csütörtökön 7-től 8-ig.

Hetvenéves jubileumát ünnepli a CFR. Bucurestiből jelentik: Az ideai restaurációs ünnepségek keretében ünnepli meg a CFR 70 éves jubileumát. Az első román vasút ugyanis 1869-ben épült. Azóta a román vasutak gyönyörű fejlődést értek el, úgyhogy Románia Európa egyik legkötűnőbb vasúti hálózatát mondhatja magáénak. A vasút ünnepségeit június 9—10—11-én tartják meg és ez alkalommal bemutatásra kerül a vasutak fejlődésének minden fokozata. A vasut kiállítás rendez, konferenciákat tartat és ez alkalommal megnyílik a CFR-múzeum a nagyközönség előtt. A vasut ünnepségei során a vasutas sportegyesületek a giulesti stadionban megrendezik a Ceferiadat.

XII. Pius pápa levele öltségéhez. Bucurestiből jelentik: Ölfelesége levelet kapott XII. Pius pápától, aki közölte vele megválasztását.

Ujabb robbanás két londoni telefonfülkében. Londonból jelentik: Az éjszaka folyamán két robbanás történt két eustoni (London egyik városnegyede) telefonfülkében. Két személy megsebesült.

Ujabb kivégzések Németországban. Berlinből jelentik: Walter Hermann freiburgi 25 éves és Walter Hertwig eberstadti 20 éves egyéneket, akiket katonai titoknak idegen állam számára való kiszolgáltatása miatt ítélték halálra, ma reggel kivégezték.

Egy kolozsvári urinő öngyilkossági kísérlete. Dreiczig Istvánné Episcop Ivan ucca 42 szám alatt lakó urisszony tegnap délután a lakásán öngyilkossági szándékból konyhával felvágta ereit és sáléromsavat ivott. A házbeliek amikor figyelmek lettek az életunt asszony hörgésére, behatolva a szobába, megdöbbenve konstataáltak az öngyilkosságot. Azonnal értesítették a mentőket és a kerületi rendőrséget. A mentők elsősegélynyújtás után Dreiczig Istvánnét súlyos állapotban szállították be a klinikára, ahol orvosi ápolás alá vették. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkosságot a szerencsétlen urisszony akkor követte el, mikor férje eltávozott hazulról és egyedül maradt a lakásban. Az öngyilkosságot — mint a hatósági vizsgálat megállapította — állítólag családi természetű okok miatt követte el.

Kiknek kell 48 órán belül jelentkezniük a kolozsvári rendőrség állambiztonsági hivatalánál?

A kolozsvári rendőrkvesztura a következő hivatalos közleményt adta ki:

Az idegenek ellenőrzéséről szóló törvény kiegészítéséről megjelent 4072 sz. rendelkezés törvény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatosan mindazoknak a tudomására hozzuk, kik Kolozsvár város területén laknak és akik az alább felsorolt csoportokba tartoznak:

- Azok a személyek, akiknek állampolgárságát felülvizsgálták és bírói határozattal az állampolgársági névjegyzékből történt törlésük véglegessé vált;
- azok a személyek, akik az állampolgársági felülvizsgálatra nem jelentkeztek és így módon elvesztették az erre vonatkozó jogukat;
- azok a személyek, akik az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1924. évi törvény 56. szakaszának rendelkezései alá esnek (tehát azok, akik akkor nem jelentkeztek az állampolgársági névjegyzékbe való felvételük érdekében);
- valamint azok, akiket az idegenek ellenőrzéséről szóló törvény 9. szakasza értelmében kivontak az ellenőrzés alól abban az esetben, ha az illetők nem román etnikai származásúak, valamint azok, akiknek nincs külföldi állam részéről kiállított érvényes utazási igazolványuk;
- azok, akik az igazságügyminisztériumtól kérték naturalizálásukat, közölve a Monitorul Oficialban a megfelelő hirdetményt és így módon abban a helyzetben vannak, hogy utlevelet nem szerezhettek be;
- azok az idegenek, akik semmiféle külföldi állampolgársággal nem rendelkeznek;
- politikai menekültek és katonaszökevények;
- a csatolt területekről kihagyottak (nem érvényesített joguk), akik nem román etnikai származásúak;
- azok a külföldi alattvalók, akiknek az országban tartózkodási engedélyjük van, utlevél nélkül, amelyek érvénytelenek és érvénytelenek is maradnak — tehát mindazok akik a felsorolt csoportokba tartoznak, kiknek a jelen hirdetmény megjelenésétől számított 48 órán belül a kolozsvári rendőrkvesztura állambiztonsági hivatalánál az összes birtokukban levő okmányokkal egyidejűleg jelentkezni, helyzetüket tisztázni és az érvényes rendeletek szellemének megfelelően azokkal szemben, akik a jelentkezési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a törvény következményeit fogják alkalmazni, a megfelelő büntető rendelkezésekkel sújtva őket.

Cluj, 1939 április 18.
Iosif Horvath s. k.
chester.

Leontin Pop s.
az állambiztonsági
hivatal főnöke

Ez a XXI kongresszus éve! Váltsátok meg a sékelt!

Töb
terro
husz

JERUZ
ének ered
tattak le,
JERUZ
válsztották

Más
szlo
tár

Benes
Os

Csikágó, á
Benes elfog
remzeti taná
a cseh-szlová
nek helyreáll
elhatározását
szlovákok há
gyülésén jele
vák szerveze
tal.

Benes kijé
ben áll a es
működő hiva
ban áll cseh
amely a moz
viselje és a
Végül között
ket gyakorla
egyezes jött
Lavik és Fi
londoni, pári
moszkai köve

A világsa
Csehszlovák
latkozatát
kötársaság
Kijelentette
Chwalkovszk
vák állam e
rendelkezhet

Ápr
lég

Szig

Cluj, áy
tanácsa ma
közé:

Ezuton
gának tud
én Kolozsv
védelmi gy
célből a v
ben kell á
az illetéke
ben a riad
központjár
A riadó je
lezettségüknek nem tesznek eleget, a t
vény következményeit fogják alkalmazni
a megfelelő büntető rendelkezésekkel sújt
őket.
Cluj, 1939 április 18.
Iosif Horvath s. k.
chester.
Leontin Pop s.
az állambiztonsági
hivatal főnöke

Több mint kétszáznegyven arab terroristát tartóztattak le az utolsó huszonnégy órában Palesztinában

JERUZSÁLEM, április 19. Az angol rendőrség és katonaság közös tevékenységének eredményeképpen az utolsó 24 órában több, mint 240 arab terroristát tartóztattak le.

JERUZSÁLEM, április 19. Kesrop Hashasimian püspököt egyhangulag megválasztották Jeruzsálem örmény patriárkájává.

Másfélmillió amerikai csehszlovák mozgalma a köztársaság függetlenségének visszaállításáért

Benes vállalta a mozgalom élén álló tanács elnökségét. Ossuski párizsi követ feltűnést keltő nyilatkozata

Csúszgő, április 19. (Rador.) Eduard Benes elfogadta a GUILL csehszlovák nemzeti tanács elnökségét. Ez a mozgalom a cseh-szlovák köztársaság függetlenségének helyreállítását tűzte ki céljául. Benes elhatározását az Amerikában élő csehek és szlovákok három nagy alakulatának közös gyűlésén jelentette be. A három cseh-szlovák szervezet egy és félmillió tagot számlál.

Benes kijelentette, hogy összeköttetésben áll a cseh-szlovák köztársaság még működő hivatalos képviselőivel. Szándékában áll cseh-szlovák bizottságot alakítani, amely a mozgalmat az egész világon képviselje és annak tevékenységét irányítsa. Végül közölte, hogy a szóbanforgó terveket gyakorlatba is átveszi miután meggyezés jött létre Jan Masaryk, Ossuski, Lavik és Fierlinger, tehát Cseh-Szlovákia londoni, párizsi, washingtoni, varsói és moszkvai követei között.

A világsajtó röviddel ezelőtt Ossuski, Csehszlovákia volt párizsi követének nyilatkozatát közölte, aki megindokolta a köztársasághoz hű követek állásfoglalását. Kijelentette Ossuski, hogy Hacha elnök és Chvalkovszki külügyminiszter a csehszlovák állam alkotmánya értelmében nem rendelkezhetnek az állam és nemzet sorsa

felől a parlament megkérdezése nélkül. „Hacha eljárása emnélfogva alkotmányellenes volt — mondja Ossuski — és ezért ő és másik négy társa megtagadták a csehszlovák követségeknek a németek kezére való juttatását. E követségek fennállása szimbolizálja a cseh nép életakarát és azt, hogy egy napon vissza fogja nyerni függetlenségét.

Baj van a kenyérellátás körül

Prága, április 19. (Rador.) A Havas jelentése szerint a cseh-morva protektorátusi területen hirdetményeket függesztettek ki, hogy a lakosság gondoskodjék egyheti kenyérszükséglet biztosításáról, mert a pékek nagyszámú katonai jellegű szállítást fognak kapni és ezek a többi szállítások felett elsőbbségi jogot nyernek. Ugyanakkor Berlinből jelenti a Rador, hogy a hazaérkezett Göring marsall rendelkezése alapján a zsidó lakosságot különféle munkálatoknál fogják foglalkoztatni, minthogy az árja munkásságot más természetű munkálatoknál kívánják igénybe venni.

Prága, április 19. A cseh sajtóiroda hivatalos forrásból közli, hogy Csehország és Morvaország megfelelő élelmiszer és kenyér mennyiség felett rendelkezik.

huzódnak a legközelebbi menedékhelyen, vagy a házak falánál.

g) A villamosművek különleges osztagai megszüntetik a villanyszolgáltatást az egész város területén.

h) Az összes polgárok kötelesek eloltani lakásaik, vagy üzleteik kirakatainak világítását, vagy oly módon tökéletesen befedik lakásaik ablakait, hogy azokon a fény ki ne szűrődhessen.

i) A gépkocsi tulajdonosok fekete vászonnal betakarják gépkocsijaik lámpáit oly módon, hogy azokból a fény legfeljebb egy öt centiméter átmérőjű nyíláson szűrődhessen.

j) A riadójelek elhangzása után gondoskodás fog történni minden külső világítás, vagy fényreklámok eloltásáról úgy a bejelentett, mint a bejelentetlen riadónapokon.

Egyszóval a riadójelek elhangzása utáni öt perc alatt az utcák és a lokálok tökéletes csendbe kell boruljanak; semmilyen mozgás ne legyen észlelhető, az ablakok rolettái mindenhol lehuzandók.

A menedékhelyekre való visszavonulás után az egyedüli személyek, akik még az utcán találhatók, a közrendőrök lesznek, azonban ezek is igyekezni fognak meghúzódni az utcák sarkainál vagy a vastagfalú házak folyosóin.

Szigorúan tilos a polgári lakosság részvétele az esetleges tüzoltósági, vagy mentőgyakorlatoknál. A lakosság úgy kell viselkedjék, mint valódi veszély esetén.

AUTO-LÁZNAL TESTA
CSILLAPÍT-MEGSZÜNTET
FIGYEL JE A TABLETTÁT
KAPHATÓ MINDENUTT

A gyakorlatok befejezését ugyanolyan jelekkel fogják a lakosság tudomására hozni, mint azok megkezdését, azzal a különbséggel, hogy a jelek most rövidek lesznek.

A jelen rendelet elleni kihágásokat a katonai, vagy polgári hatóságok bármely közege hivatott megállapítani és azokat a fent idézett törvény 63. paragrafusának alapján 500-tól 2000 lejig terjedő pénzbüntetéssel, vagy visszaesés esetén egy naptól egy hónapig terjedő büntetéssel sújtanak.

Titokzatos körülmények között kigyulladt és teljesen elégett a „Paris“ nevű francia óceánjáró gőzös

Bűnös merénylet okozta a nagy óceánjáró pusztulását. Az amerikai világkiállításra szánt műkincseket idejében sikerült kimenteni a hajóról. Szigorú vizsgálatot sürget a francia sajtó

Párizs, április 19. Tegnap este 10 órakor a Le Havre kikötőben állomásozó „Paris“ nevű óceánjáró fedélzetén nagy tűz pusztított. A hajón számos előjelző utazott, akik a newyorki világkiállításra igyekeztek. A tűz a gőzös pékségében keletkezett és onnan terjedt tovább. A hajón 25 millió frank értékben a newyorki világkiállításra szánt nagyértékű tárgyak voltak, amelyek nagy veszélybe kerültek. Reggel 3 órakor a tűz még teljes erővel tombolt. A tűzkatasztrófánál a hajó biztonsági főnöke életét vesztette, egy tüzoltó súlyosan megsebesült. Maga a „Paris“ óceánjáró 44.000 lóerős, 3569 tonnás és 225 méter hosszú. A Szent Nazairei hajóépítő műhelyben készült. A hajó elpusztulása súlyos csapás a francia tengerészetre.

Baleset, vagy bűnös merénylet?

Újabb Le Havreből érkezett jelentés szerint az éjszaka folyamán a kigyulladt Paris óceánjáró fedélzetén letartóztattak egy francia nemzetiségű matrózt, aki ellen gyanuok merültek fel. A letartóztatott matrózt ma reggel szabadlábra helyezték, mivel sikerült alibit igazolnia. Tanúvallás igazolta ugyanis, hogy a kikötőben lévő bárból vette észre a hajón felcsapódó lángokat. Mivel a rendes uton nem tudott bejutni a hajóra, az egyik kis ablakon hatolt be, hogy az oltási munkálatoknál segítsen.

A vizsgálattal megbízott rendőrségi közeg kihallgatta a hajó pékműhelyének munkásait, akik azt vallották, hogy délután 6 órakor hagyták abba a munkát, miután kulccsal zárták be a pékműhely ajtaját.

A tűz keletkezésére vonatkozólag két feltevés tartja magát: vagy véletlen baleset, vagy pedig bűnös merénylet történt. Az első feltevés valószínűnek tűnik, mivel a pékműhely villamos erőre volt berendezve.

Ugyanakkor az is megtörténhetett, hogy a munkások eltávozása után valaki alkulccsal behatolt a pékműhelybe, ahol gyújtóbombát helyezett el. Ma reggel háromnegyed 11 órakor a hajót teljesen feloldatra fordult, a hajó orra pedig egészen elmerült. A hajón őrzött 75 millió értékű műkincset, valamint a nagyszámú aranyat sikerült megmenteni.

A hajó fedélzetén lévő 10 amerikai repülőgépet is sikerült megmenteni. Délben fél 12 órakor a tüzet eloltották. A Louvre-ból kikölcsönözött képek, amelyeket a newyorki világkiállításra akartak szállítani, nem sérültek meg, mert még a parton őrizték őket. Ezzel szemben két értékes váza, amelyek Bourdelle szobrász munkái voltak, eltűnt.

A nemzeti biztonsági szolgálatot előre figyelmeztették, hogy merénylet készül...

A Havas párizsi jelentése szerint két nappal ezelőtt a nemzeti biztonsági szolgálat értesítést kapott a Compagnie Générale Transatlantique-tól, valamint a kereskedelmi tengerészeti minisztérium részéről, hogy merénylet készül egyik Havreben horgonyzó óceánjáró ellen. A Normandie és Paris hajókra látogatókat nem engedték fel, az ellenőri és biztonsági szolgálatot azonnal megkötötték. Ennek dacára tegnap este fél 11 órakor ki ütött a tűz a Paris péklyiségében. Az odarohanók azonban zárt ajtókra találtak. Mire sikerült betörni az ajtót, a lángok annyira elharapóztak, hogy a hajót nem lehetett megmenteni.

Mint Párizsból jelentik, a Paris Midi a Paris hajón keletkezett tüzzel kapcsolatban azt írja, hogy néhány év óta egész sor titokzatos körülmények között kirobbant tüz pusztítja a francia hajóállományt. Így veszték el a Fontaineblau, a Georges Philippard, az Atlantique és a Lafayette nevű hajók. Jelen esetben a merénylő kiléte ismeretes, úgy, hogy a vizsgálatnak hamarosan eredményt kell felmutatnia.

A kereskedelmi hajózási minisztérium közleményt adott ki, amelyben ismerteti a „Paris“ elpusztulásának körülményeit. Az ügy kivizsgálása végett a kereskedelmi hajózási miniszter ma Le Havre-ba utazott.

Más hajó szállítja a műkincseket
Párizsból jelentik, hogy a Compagnie Générale Transatlantique, amelynek a Paris óceánjáró tulajdonát képezte, közli, hogy az utasok, akik a Parisra váltottak jegyet, a Camplain gőzessel mehetnek Amerikába. A műkincseket, amiket a newyorki világkiállításra visznek, ez a hajó fogja elszállítani.

Április 23 és 24-én nagyszabású légvédelmi gyakorlatok lesznek Kolozsváron

Szigorú utasítások a polgári lakosság részére a próbatámadások alkalmából

Cluj, április 19. Kolozsvár városának tanácsa ma a következő közleményt tette közzé:

Ezton hozzuk Kolozsvár város lakosságának tudomására, hogy április 23. és 24-én Kolozsvár egész területén passzív légvédelmi gyakorlatokat fogunk tartani. E célból a város lakossága riadókészültségben kell álljon és mindenben követnie kell az illetékes hatóságok utasításait. Ez esetben a riadójeleket a város villamos riadóközpontjának szirénái fogják szolgáztatni. A riadó jelek elhangzása után a gyakorlatozó személyzet azonnal jelentkezni fog kijelölt helyein. Felhívjuk a fényreklámok tulajdonosainak figyelmét, hogy minden eltérést a megadott utasításoktól igen szigorúan fogunk büntetni. Akik az alábbi rendelkezésekben előírt utasításoknak nem fognak eleget tenni, az aktív és passzív légvédelmi törvény 63. szakaszának értelmében 500-tól kétezer lejig terjedő pénzbüntetéssel, vagy egy naptól egy hónapig terjedő elzárással büntetendők.

Kolozsvár április 19-én, Kolozsvár város légvédelmi bizottságának elnöke:

A második rendelet így szól:
Mi, dr. Sebastian Bornemisa, Kolozsvár város polgármestere, az aktív és passzív légvédelmi törvény 12. bekezdésének értelmében elrendeljük:

meben elrendeljük:

Az összes részleges és együttes légvédelmi gyakorlatok alkalmával a város lakossága köteles a következő szabályoknak alávetni magát:

a) A város központi riadóközpontjának három percen keresztül tartó elnyújtott szirénája jelzésére az összes gyárak, mozdonyok és rendőrök szirénái meg fogják ismételni ezeket a jeleket három percen keresztül.

b) A lakosság köteles megőrizni a nyugalmat és a rendet.

c) A lakásokban, iskolákban és bármiféle más természetű lokálokban (köz-, vagy magánintézmények, hotelek, színházak, kávéházak, éttermek, mozik) található személyek kötelesek a lokál vezetőjének utasításait követni és elfognak vonulni az ablakok elöl.

d) A jelek elhangzása után mindenki köteles lehuzni lakásának rollóit.

e) Azok, akiket a riadójelek az utcán találhatnak, futás nélkül, de gyors léptekkel a legközelebbi és már előre kijelölt helyeken fognak meghúzódni.

f) Azok, akik a riadójelek elhangzásakor gépkocsikon, vagy más járműveken találhatók, le fognak szállni azokból és meg-

Órán belül kolozsvári biztonszági tanál?

esztura a következő ta ki:
éről szóló törvény 4072 sz. rendelet-mazásával kapcsolatos tudomására hoztuk, letén leknak és akik rtkba tartoznak; akiknek állampolgár-bírói határozattal az zékéből történt törle- akik az állampolgár-mentektek és ily erre vonatkozó jogak- akik az állampolgár- elvesztéséről szóló szakaszának rendelkezése, akik akkor nem polgársági névjegyzék- kében); ket az idegenek ellen 9. szakasza értelmé- zés alól abban az ese- n román etnikai szá- zok, akiknek nincse- l kiállított érvénye- zsgügyminisztériumt- at, közölve a Monitor- b hirdményt és il- etben vannak, hog- tnek be; k, akik semmiféle kü- l nem rendelkeznek; tek és katonaszöke- kről kihagyottak (nak), akik nem román- alattvalók, akiknek ai engedélyük van, k érvénytelenek és k- nek — tehát mindazo- rtkba tartoznak, kö- ény megjelölésétől sz- a kolozsvári rend- sági hivatalánál az ö- o okmányokkal egy- et tisztázni és az ék- szemlélnék megfelelő- akik a jelentkezési kö- tesznek eleget, a t- t fogják alkalmazni rendelkezésekkel sújt-

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

Leontin Pop az állambiztonsági hivatal főnöke

BÁNSÁGI ÚJ KELET

Bánsági szerkesztőség és kiadóhivatal címe: FRIED MIKSA Timisoara IV.
Spl. T. Vladimirescu 24. Telefon 27-10

Egy angol nyelvtanár nő megható életregénye

Huszonyolcvi pedagógiai munka után Miss Bresland el-
hagyta Temesvárt

Timisoara, április 19. (Az Új Kelet tud.)
Három évtizeden át érdekes és markáns alakja volt Temesvár szellemi életének Miss Sara Bresland angol nyelvtanár nő. Még a háborús generáció tagjai is emlékeznek Miss Breslandra, aki a temesvári középiskolai gyermekeit, utjabban pedig a felnőtteket is bölcs nyugalommal és kivételes pedagógiai ráteremtéssel avatta be az angol nyelv rejtelmeibe. Életének javarészt itt élte az idős hölgy, de legbizalmasabb tanítványai közül is csak kevesen vannak, akik a tanár nő romantikus hátterű, meghatóan igaz és emberi motívumokkal átszőtt életregényét ismerik.

Miss Sara Bresland jónévi londoni család gyermeke volt. Mr. Bresland nyolc gyermeket nevelt fel és valamennyit beíratta az egyetemre. Miss Bresland tanár női diplomát szerzett, majd huszonyolc évvel ezelőtt, 1911-ben elindult „a kontinensre” kelet felé, hogy egzisztenciát teremtsen magának. A boldog békevilágban Temesváron telepedett meg és angol nyelvoktatásból élt. Annak idején a nyelvoktatás még csak kedvtelés volt, a kivándorlás lehetőségét csak mint kalandos vállalkozást ismerték, de Miss Bresland kitűnő pedagógiai képességei, mégis sok tanítványt vonzottak a gazdagabb családok gyermekei közül. A világháború kitörésekor a tanár nő visszatért Londonba, hogy a szülői házában várja meg a fejleményeket. Innen kezdődik aztán Miss Bresland tulajdonképpeni életregénye.

Otthoni tartózkodása idején megismerkedett egy fiatalemberrel. Az ismeretségből szerelem fejlődött és a fiatalok eljegyezték egymást. Aztán a fiatalember bevonult az európai expedíciós hadseregbe, az esküvő pedig bizonytalan időre elhalasztódott. Ehelyett Miss Bresland örök hűséget fogadott vőlegényének. Aztán a napokat leste, hogy vőlegénye visszatérjen a frontról. Sokáig nem érkezett hír öfelsége, az angol király katonájáról, majd egy nap a katonai hatóságok egy karkötőórát és fényképet juttattak el a menyasszonyhoz. Ennyi maradt a vőlegényből, aki a német fronton hősi halált halt. Ha Miss Bresland keleteurópai nő lett volna, bizonyára idegösszeesést kapott volna, angol léte azonban némán tudomásul vette a kegyetlen tényt és igazi, belső gyászt öltött. Fájdalmát teljesen önmagának sajátította ki és némán szenvedett.

Aztán önkéntes ápolónőnek jelentkezett. Ugy érezte, hogy neki is kötelessége a házat szolgálni, ha vőlegénye a háza védelmében esett el. A vöröskereszt ápolónő minden fájdalmát és meghasonlást munkába fojtotta. Végigjárta a tábori kórházakat, példátlan bátorsággal és szívóssággal sietett a sebesült katonák segítségére. Valóságos legendás alakja lett a barakkok között és a nyugati frontoktól kezdve egészen a Dardanellákig eljutott. A sok sok szenvedés, nyomorúság és pusztulás megedzette lelki erejét és egyre jobban elhatárolódott benne az az érzés, hogy soha sem felejtí el halott vőlegényének emlékét.

A háború befejezése után több értékes kinttett birtokában visszatért Temesvárra és ismét a tanításnak szentelte minden idejét. Fogadalmát a legteljesebb mértékben betartotta, visszavonult lakásába és teljesen elzárkózott az életörömei elől. Egyetlen férfi sem érdekelte többé, semmiféle szórakozási lehetőség nem csábította. Reggeltől estig tanítványjaival foglalkozott, szabad idejében pedig a halott vőlegény emlékének élt. Egy fénykép és egy karkötőóra képezte Miss Bresland igazi életét, a multat, a régi örömet, amit soha nem akart egyetlen percre sem elfelejteni.

Igy élt két évtizeden át Miss Bresland, visszavonulva ódon hangulatu lakásába, amelyet a belvárosi Scherter-házban bérelt anióta Temesvárra költözött. Tanítványain kívül kevesen ismerték ezt a rendkívül finom arcú, kellemes modoru idős hölgyet, aki egy elmúlt világ értékeit őrizte laza faldán belül és a körülötte zárt életből nem akart tudomást venni. Reggeltől estig töltött tanítványjaival és tulajdonképpen csak vasárnapként élte a maga életét.

Hetenként csak két napon tartanak előadást a temesvári mozik?

Temesvár, április 19. (Az Új Kelet tud.)
Az új látványossági adóról szóló törvény rendkívül súlyosan érintette a temesvári mozikat. A törvény értelmében az elsőrendű helyiségekben hetenként minden rendezvényért 2500 lej illetéket kell fizetni és ez a mozikra is vonatkozik. A Temesvár belterületén lévő négy mozi mind elsőosztályú helyiség és így valamennyiüket érinti ez a súlyos teher. A mozitulajdonosok, beleértve a két városi mozgó vezetőséget is, az új helyzetre való tekintettel megbeszélést tartottak, amelyen feltárták, hogy az újabb súlyos adóterhek lehetetlenné teszik működésüket. Gyengébb hét köznapi estéken egy előadás utáni bevétele nem sokkal haladja meg az adóterheket és így még a magas kölcsönidőkre sem telene

Új maximált árak Temesváron

Temesvár, április 19. (Az Új Kelet tud.)
A város ármegállapító bizottsága újból felülvizsgálta az elsőrendű élelmicikkek árait. A bizottság megállapításai alapján a főlpolgármesteri hivatal a következő maximált árakat szabta meg:
Kenyérliszt: detailban félbarna 8,50, barna 7, fehér szabad áron. En gros eladásban száz kilonként 20 lej szállítási költséget lehet felszámítani. Kenyérárak: félbarna 9, barna 8, fehér szabad áron. A pékeket kötelezte a város vezetősége, hogy reggel 5 óra kilenc óráig bocsássanak a közönség rendelkezésére barna kenyert, ha pedig nem rendelkezik ebből a fajtaból kellő mennyiséggel, akkor a félbarna kenyert kötelesek 8 lejért árusítani. Husárak: borjú elsőrendű 25 lej, levesbe 21 lej, másodikrendű levesbe 18 lej, karmonádli 35 lej, bordás 26 lej. Tepertő 25 lej, nyers szalonna 35 lej. Bárány élőső 15 lej, hátsó 18 lej. A mészárosok a csont nélküli húshoz 20 százalékos felárat számíthatnak, de kötelesek üzleteikben a maximált árakat állandóan kifüggeszteni. Cukorárak: kocka 52 lej, kristály

A mult hónapban csökkent a bánsági élőállat- és élelmiszer-kivitel

Temesvár, április 19. (Az Új Kelet tud.)
A nemzetközi helyzet révén keletkezett gazdasági bizonytalanság hatását az utóbbi hetekben erősen megérezte a bánsági exporttevékenység. A fizetési eszközök és az árak megérkezésének bizonytalansága azonnali érzetté hatását az exportkeresletben és ez a stagnálási irányzat jellemezte a mult hónap második felét, valamint a hó első két hetét is. Mindazonáltal az árak kialakulásánál alig lehetett észrevenni a külföldi piac stagnálását és nagyobb mérvű lemorzsolódásra nem is került sor. Ez nagyrészt a belső piac fokozottabb szükségleteire vezethető vissza, valamint élénken kifejezi az őstermelők ama bizakodását, hogy csak átmeneti helyzettel számoltak.

Az exporttevékenység ellanyulása első sorban az élelmicikkek érintette, ami a bánsági export jelentős részét teszi ki. Az élelmicikkek terén a csökkent keresletből eltekintve, az őstermelők tartózkodtak is az

Ilyenkor egész napon át bezárkózott lakásába és emlékeit ápolgatta. Ezek a magányos, csendes órák képezték életének tulajdonképpeni tartalmát.

Az elmúlt években Miss Bresland tanítványai is megszorodtak. Most már a felnőttek kerültek túlsúlyba, a nyelvoktatás a feltételezett európai országok ideiglenes utlevele lett és a tanítványok ideges gyorsasággal igyekeztek elsajátítani az angol nyelvet. A felnőttek révén Miss Bresland magányába is betört a mai élet harci zaja, nyugtalanító remegése. Az idős hölgy idegei nem bírták sokáig az új életitmust. Ellenállhatatlan vágyat érzett hazájának nyugalma iránt. A mult héten bucsút vett tanítványaitól és visszaköltözött Londonba.

A Scherter-házban pedig üresen maradt egy lakás. Elköltözött belőle a mult, egy szebb és igazabb élet emléke... (—ves)

a bevételből, egyéb rezsiköltségekre pedig már alig volna fedezet.

A mozik tulajdonosai leszögezték, hogy ilyen terhek mellett legfeljebb csak hetenként kétszer, szombaton és vasárnap tartathatnának előadásokat. Felmerült az a terv is, hogy tiltakozás jelül áttérnek a heti két előadás rendszerére, amely kétségtelenül érintené a város közönségét. Végül is úgy döntöttek, hogy mielőtt a heti két előadás rendszerét megvalósítanák, testületileg eljárjanak az illetékes hatóságoknál, valamint a királyi helytartóságoknál és, serelmeik sürgős orvoslását kérve. Így a temesvári mozielőadások jövőbeni rendszere a hatóságok állásfoglalásától függ.

ország pedig 17 lovat vásárolt, míg Amerikába 99.627 kiló konzervhúst exportáltak. Ezek a beszedés számok a bánsági exporttevékenység érdekes keresztmetszetét mutatják.

Nagy érdeklődés előzi meg az aradi hitközségi választásokat

Arad, április 19. (Az Új Kelet tud.)
Már beszámoltunk arról, hogy vasárnap, április 23-án az aradi neolog hitközség 25 új képviselőtestületi tagot választ a régiéket a kisorsoltak helyébe. Mint most értesülünk a képviselőtestületi tagok választása iránt ezuttal rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg. A választásokon két lista fogja össze mérni erejét. Az egyik: a rég hitközségi ideológia alapján áll, míg a másik: széles népközségi programmal és főleg fiatal új erővel indul a választási küzdelemben. Az aradi hitközség belső életének és új tervei ismertetésére — az említett választások megtartása után — hosszabb cikk keretében még vissza fogunk térni.

Emelkedik Temesváron az áram- fogyasztás

Temesvár, április 19. (Az Új Kelet tud.)
A város elektromechanikai üzemek kimutatása szerint az átlagul vett január havi áramfogyasztás a mult évi 2.239.828 kilowattal szemben 2.404.548 kilowattal emelkedett. Ebből a hatalmas mennyiségből háztartási célokra 743.722 kilowattot használtak el, a közvilágítás 109.005, motorikus berendezések 719.144, a nagyfogyasztók 522.231, a villamos vasutak pedig 190.577 kilowatt áramot igényeltek. A háztartásokban fogyasztott áram fejében 4.215.325 lejt szedtek be.

A gázgyár kimutatása szerint a termelés 47.192 köbméter mennyiségre emelkedett, ebből egy év alatt 45.252 köbmétert használtak fel. Világítógáz ellenében a gyár 213.071 lejt szedett be.

120 millió leibe kerül a temesvári rádióadóállomás

Temesvár, április 19. (Az Új Kelet tud.)
Hosszas tárgyalások eredményeképpen végre parafálták azt a konvenciót, mely Temesvárnak önálló rádióadóállomást biztosít. A tárgyalásokat ebben az irányban dr. Emil Tiran főpolgármester és Saraceanu, a romániai rádiótársaság vezérigazgatója folytatták és ugyancsak öt ketten írták alá a vonatkozó megállapodást.

A megállapodás értelmében az új rádióállomást a Duca sugáron építik fel és az építési és berendezési költségeket 120 millióban fixálták. A város hivatalos köröitől kapott információk szerint a temesvári rádióállomata és stúdió európai relációkban is valóságos látványosságnak fog számítani.

Egyébként ugyanez a kalkulációkat is ejtettek a temesvári stúdió fenntartására vonatkozóan. Megállapítást nyert, hogy egy évűl Temesvárnak 11.408 rádióelőfizetője van, akik évi 600 lej díj mellett 68.884.800 lejt fognak a temesvári rádióállomásnak juttatni. Ezzel az összeggel egymagában bőven lehet fedezni a rádióállomás évi működését.

Mint értesülünk a stúdió és a rádióadóépítkezéséhez rövidesen hozzálátnak.

Az amerikai biztosítók nem fogadják el biztosításokat a Németországba és Olaszországba irányuló szállítványokra. Az USA biztosító intézetei értesítették a hajózási társaságokat, hogy a Németországba és Olaszországba menő szállítványok biztosításait egyáltalában nem fogadják el. Egyes európai államokba irányuló szállítványok biztosítási díjait száz százalékkal felemelték.

Megkezdődnek a román-svájci külkereskedelmi tárgyalások. Ebrard, a svájci külügyminisztérium meghatalmazottja, a napokban Bucurestibe érkezik és megkezdí a tárgyalásokat a román-svájci külkereskedelmi és fizetési egyezmény meghosszabbítására. A tárgyalások a jövő héten kezdődnek meg.

Növelik a textilnövényekkel bevetett területeket. A földművelésügyi minisztériumban elkészült az a tervzet, amely szerint a lennel, kenderrrel és gyapottal bevetett területeket ezévből cca 40-60 százalékkal növelik. A földművelésügyi minisztérium ennek megfelelő mennyiségű vetőmagot utalt ki az érdekelte mezőgazdáknak.

CSÜTÖRTŐ

K

Az üze május

Bucuresti, április 19. (Az Új Kelet tud.)
8-4 és ezt követően a légügyi és tengerészeti rendeletét, amely lehetőleg egymillió lejes üzemi légi merlegüket és gépjárműket, április 23-án a legutóbbi Aviatikai Hivatalhoz. A mult havi a legtöbb vállalat csappant, ami a 5-ig nem teljesült. A gazdasági élet számára a légügyi tegnap kiadott határidőt máj

Bucuresti, április 19. (Az Új Kelet tud.)
örök Szindikátus te közzé az élőállatokról szövegezték. Az első jelentős mértékű tika szerint ez március hónap mennyiségeket

Nyolcezer lejesen Csik meg és szenttamási 30-35 ezer kö. Az erdészetit kezelőket, hogy alatt termeljük veszendő anyag zetői szövegezték munkát. Közélt zott ki a két csendőrség a fát, hogy a További eljárás minisztérium pitotta, hogy jártak el az utasította a cs hogy az erdő szerint nyilván döntésből szá tal április 28. jelentős fame

AP

Szavanként 2 hirdetésel, to hirdetések el választályeg

Kiadó uccal ratu szoba fül Dávid börtület

Vilány-, viz sabban és l szerelónél kap 20-14.

Középkoru z gazdaszsony, családnál. Cim

Megbízható helyre ajánko beteg mellé is

Ejszakai ny káit garantált sáv egy percre bevált módszer nök, Piața Un

KÖZGAZDASÁG

Az üzemek leírásainak beadási határidejét május 5-ig hosszabbította meg a légügyi- és tengerészeti miniszter

Bucuresti, április 19. Lapunk március 8-án ezt követő számaiban ismertettük a légügyi és tengerészeti minisztérium ama rendelkezését, amelynek alapján az 500.000 illetékes egymillió lej tőkés vállalatok részletes üzemi leírást, alaprajzot, az 1937 évi mérlegüket és leltárukat, kettő-kettő példányban, április 5-ig beküldeni kötelesek az Aviaticai Alap Pénztárának vezetőségéhez. A múlt havi katonai behívások miatt a legtöbb vállalat tisztviselői létszáma megcsappant, ami miatt számos vállalat április 5-ig nem tudta beküldeni a leírásokat. A gazdasági érdekvédelemért a miniszter tegnap kiadott rendelkezésében a benyújtási határidőt május 5-ig meghosszabbította,

azzal, hogy ezt a határidőt megegyezően nem hosszabbítja meg. A módosító rendelkezés szerint a kereskedők leltáraikban nem kötelesek részletes leírásokat adni és üzleti helyiségeikről nem kötelesek alaprajzot sem beküldeni. Az iparvállalatokra vonatkozó rendelkezések változatlanok maradtak.

Itt írjuk meg, hogy az Aviaticai Alap Pénztára irodahelyiségeit a Bul. Regele Alexandru 14. sz. alól a Str. Blănari 22. szám alá helyezte át. Így az április 21-ig feladott leírásokat a régi, az április 21 után feladottakat az új címre kell küldeni. A borítékra elvashatóan rá kell írni „*Aviaticai pasiva*” szavakat.

Élőállat exportunk ez év első negyedében

Bucuresti, április 19. Az Élőállatexport-örök Szindikátusának Szövetsége most tette közzé az év első negyedében exportált élőállatokról szóló statisztikát, amely szerint ez év első negyedében élőállatexportunk jelentős mértékben emelkedett. A statisztika szerint ez év első negyedében (január-március hónapokban) a következő élőállatmennyiségeket exportáltunk: 17.881 szar-

vasmarhát, 34.931 sertést, 4.471.358 kilogram friss húst, 407.660 kg. zsiradékot, 146.050 kg. baconot, 1.244 darab juhot és 619 vágólovat. A fenti tételek jóval meghaladják az 1938 év első negyedében exportált mennyiségeket, kivéve a juhokat, amelyeknek exportja ez év első negyedében visszaesett.

Nyolcezer köbméter fát adnak el árverésen Csik megyében. A csikszentdomokosi és szenttamási közbirtokossági erdőkben 30-35 ezer köbméter fát döntött ki a szél. Az erdészeti körök utasították a vagyonkezelőket, hogy a lehető legrövidebb idő alatt termeljék és szállítsák ki az erdőből a veszendő anyagot. A közbirtokosságok vezetői szóbeli utasítására, megkezdtek a munkát. Közel 8000 köbméter fát fuvarozott ki a két község az erdőből, amikor a csendőrség azzal az indokkal vette zár alá a fát, hogy nincsen kitermelési engedély. További eljárás során a földművelésügyi minisztérium erdészeti osztálya megállapította, hogy az erdészeti községek helyesen jártak el az ügyben. A zárat feloldotta és utasította a csikszerepai erdőgazdálkodásig, hogy az erdőtervényben előírt szabályok szerint nyilvános árverésen adja el a szél-döntésből származó anyagot. Az erdőhivatal április 28. és 29-re tűzte árverésre a jelentős famennyiséget.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52-143.59
font	662.40-672.78
palesztinai font	663.09-673.44
holland forint	75.14-76.31
svájci frank	31.74-32.22
francia frank	3.57-3.78
marika	40.50-41.60
pengő	25-27
csékh korona (hivatalos)	4.68-4.77

As exportból eredő, szabadforgalomban hozható devizakvóták árfolyamai lanyhábbak. Bucurestiben tegnap délig a következők árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700-1750
angol font, 30%-os szabadkvóta	1670-1690
angol font, 20%-os kvóta	1370-1375
angol font, 40%-os kvóta	1060-1070
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	187
dollár, 30%-os szabadkvóta	358
svájci frank, 30%-os kvóta	85-88
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.60
belgas (klirring)	58.70
belgas, 15%-os	59.40
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svéd korona, 30%-os kvóta	86.50

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdők miatti hirdetések szavanként 1 lej. Aprónk. Jelíges levelek, megkeresésekre csak portózzott leveleket továbbítunk.

szavanként 1 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdők miatti hirdetések szavanként 1 lej. Aprónk. Jelíges levelek, megkeresésekre csak portózzott leveleket továbbítunk.

Kiadó uccai napos, parkettes, különbejáratú szoba fürdőszobahasználattal. Értekezni David bőrizlet, Piața Mihai Viteazul 39.

Román-magyar-német perfekt írógépelek, magyarul gyorsírók kézírással ajánlkoznak „Azonnalra” jelígen a Novában.

Vilány-, víz- és lakatosmunkát leggyorsabban és legpontosabban Pál Bertalan szerelőnél kaphat. Str. Xenopol 25. Telefon: 20-14.

Intelligens, jóméjű ötvenes özvegy, 6-7 százezer lei értékű ingatlannal, házasságot kötne megfelelő vagyonu szimpatikus 36-44 éves gyermektelen urinóval. Jelíge: „Orthodox”, a kiadóhivatalba.

Középkorú zsidó nő, jól főz és kitűnő gazdaszóny, alkalmazást keres kisebb úri családnál. Cim a kiadóhivatalban.

2,000,000.- lejes belvárosi ingatlanra keresek 350,000 lejes kölcsönt első helyi bekebelezésre. Jelíge: „Belvárosi”.

Megbízható zsidó nő, perfektül főz, fürdőhelyre ajánlkozik csakácsnének. Elmenne beteg mellé is. Cim a kiadóhivatalban.

Francia nyelvtudású fiatal urinó nevelőnő, társalkodónői állást keres teljes ellátásért. Érdeklődni Str. Gen. Berthelot 7., Kleinál.

Éjszakai nyugalmát biztosítja, ha poloskát garantált módszerrel irtatja. Lakását egy percre sem kell elhagynia, ha irtásra bízott módszerrel használja. Deák mérnök, Piața Unirii 7. Telefon 17-17.

Komfortos szobába május 1-re lakótársnót keresek. Salamon Kató, Avram Iancu 7.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Örökké?... a legújabb zenés vigjáték

Színházunk operettegyüttesének legfrissebb produkciója, az Örökké?... Éri Halász Imre, Szécsén Mihály és Carlo de Fri's olyan nevek, hogy közös munkájuk eredménye csak izig-vérig vidám, modern, igazán mulatságos zenés vigjáték lehet.

Az Örökké?... az igényes amerikai és európai színpadokat egyaránt meghódította. Aki néhány gondtalan órát kellemesen és jól akar eltölteni, az feltétlenül megnézi az Örökké?... valamelyik előadását.

Az év legnagyobb színházi eseménye: Cyrano de Bergerac

Régi, dédelgetett tervét valósítja meg színházunk, amikor most érettnek találja fiatal gárdáját a Cyrano de Bergerac előadására. Ez a darab tudvalegleg igazi nagy vizsgája színházunk és színészeinek. Olyan hatalmas dráma megjelentése a feladat, amelyet ifjúkori olvasmányából szinte minden ember ismer és szeret, mindenkinek megvan róla a maga sajátos elképzelése, s ha az előadás nem elsőrendű, akkor szép illúziók lerombolásáért lesz felelőssé a színház.

Ez a felelősség az oka, hogy a legerősebb színházak is csak ritkán mernek vállalkozni Rostand nagy művének előadására, amelyre mindenképpen áll, hogy

Cyrano-t vagy jól játszani, vagy sehogyan, de játszani kell.

Cyrano de Bergerac romantikus alakja a mi zürkavaros korszakunknak, amelyben sötét aggódalmak felhőzik be a világ lelkét, valami egészen különös varázssal hat. Ez az igazi, szertelenségében oly rokonszenves köl-

tő-hős, a maga semmiképpen nem skatulyázható szabad jellemével olyan ideál, amely minden izmuson, minden előítéleten keresztül az örök, tiszta, nemes emberiséget képviseli. Cyrano de Bergerac nyilván ezért vált ismét aktuálissá és korszerűvé.

Színházunk ezt a korszerűséget hangsúlyozza a Cyrano új beállításában,

amikor romantikus és modern kíván lenni stílusában egyszerre. Mind a színészi játék, mind Vásárhelyi Ziegler Emil nemes újbarokk színpadai azt a célt szolgálják, hogy a mai emberhez egészen közel vigyék régmúlt koroknak azt a hőst, aki ma is elevenen él mindnyájunk művészi öntudatában. A Cyrano előadása

mindenesetre a legnagyobb erőfeszítés, amelyre a mai viszonyok között vállalkozhat a színház

és remélhető, hogy a közönség érdeklődése ezt az erőfeszítést igazolni és méltányolni fogja.

HETI MŰSOR:

Csütörtök 9: Örökké?... (Rendes bérlet 32. szám.)

Péntek 9: Örökké?... (Harmadszor.) Szombat d. u. 4: Bizánc. (Ifjúsági előadás olcsó helyárakkal.)

este 9: Cyrano de Bergerac. (Edmond Rostand verses drámája 5 felvonásban. Teljesen új rendezésben, új betanulásban, új díszletekkel és kosztümökkel. A kiállítás Vásárhelyi Ziegler Emil tervezte. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Paál Magda, Beness Ilona, Kovács György, Nagy István, Mészáros Béla, Tompa Sándor, Tóth Elek, Jeney János, Lantos Béla, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, Csóka József, Deácy Jenő, Réthelyi Ödön, stb. Rendező Szabados Árpád. Vezényel Stefanidesz József. A premierbérlet helyét csütörtök déli 1 óráig fenntartja a pénztár.)

Vasárnap d. u. 3: Hazajáró lélek. (Senkálzky Endre fellépésével. Olcsó helyárakkal.) délután 6: Cyrano de Bergerac.

este 9: Egy bolond százat csinál. (Nyolcadszor.) Hétfő 9: Cyrano de Bergerac. (A rendes bérletfolyam helyeit péntek délig fenntartja a pénztár.)

Kedd 9: Cyrano de Bergerac. (Negyedszer.) Szerda 9: Cyrano de Bergerac. (Ötödször.)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Alexandru Newsky. A 13-ik század orosz szabadsághősének hőstettei. A hazaszeretet, a hősiesség, a szerelem csodás épeje. Főszerepben: Cerkasov, a legkiválóbb orosz művész.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Párizsi nászut. Gaal Franci, közkedvelt sztár, mesés vigjátéka. Főszerepben: Bing Crosby, világhírű amerikai rádióénekes és Everett Horton kiváló kómikus.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Különleges premier! A marni hős. Főszereplők: Raímu, a franciák legnagyobb jellemzésze, Adalbert Bassermann, Dalio és Aimos. A film előtt a legfrissebb világhíradó.

RIO MOZGÓ MŰSORAI

Április 20-23-ig: I. Az utolsó párizsi apacs. (Pepé la Moko.) Az évd szenzációja. Fősz.: Jean Gabin, Mireille Balin. II. Az arizonai hős. Izgalmas cow-boy film. Fősz.: John Wayne. III. A legújabb Metro-híradó.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film egyszerre: I. Bulu, a fehér tigris. Óriási méretű dzsungelfilm. Colin Tapley és Jayne Regan. Indiánok és megszállhatatlan vadállatokkal. II. Az ördög bábuja. A borzalmak filmje. Lionel Barrymore, Mauren O'Sullivan. III. Híradó.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

A hazáért. Az utóbbi évek egyik legmerendőbb filmje, mely a jövő háborújának borzalmaikat tárja elénk. Főszerepben: Errol Flynn, Basil Rathbon. Helyárak: földszint lei 19.— és 25.—, páholy lei 29.—

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, április 20.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Gyermekóra. 19: Időszéri anyag. 19.17: Hanglemek. 20: Felolvasás. 20.15: Motzoi zenekar. 21: Felolvasás. 21: A filharmonikusok Wagner-hangversenyének ismertetése. Majd: 21.15: A filharmonikusok Wagner-hangversenyének közvetítése. 23: Hírek. 23.15: Hanglemek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.10: Hanglemek. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 18.10: Gítárszámok. 19: A rádió szalonzenekara. 20.25: Énekszámok. 21.10: „A lélek muzsikája”. Hangjáték. 21.50: Tánclemek. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 24: Budapesti Hangverseny Zenekar. 1.05: Hírek.

Péntek, április 21.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 14.30: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Katonazene. 19: Felolvasás. 19.15: Munteanu Péter énekel. 19.35: Jarosevici csellóművész hangversenye. 20.05: Cseballó hanglemek. 20.20: Felolvasás. 20.35: Opera. A színetekben: Hírek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.10: Balalajka. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 18.10: Finn énekar. 19.35: Cigányzene. 20.40: Sportközlemények. 21: Az Operaház előadásának közvetítése: Alarcosbál. 23: Hírek. 24.35: Jazz. 1.05: Hírek.

RIMÓCI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU UL. AV. CU GARA, PIATA GÁRII 9. TEL. - 3569.
MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GÁRII 9. TEL. - 3025.

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Az amerikai kereskedelmi minisztérium legutóbbi kutatásaira hivatkozva, Hull rámutatott arra, hogy az a 16 nagy állam, amelyekkel az Egyesült Államok kereskedelmet üznek, 1934-hez viszonyítva az 1938 évben 39,8 százalékkal növelte az amerikai termékek vásárlását. Ezen idő alatt ugyanazon államok csak 1,8 százalékkal több német terméket vásároltak, mint az előző évben. Hull végül elismerte, hogy a természetbeni csere elvi ellenőrzése mellett vannak rendkívüli körülmények, amikor hasonló műveletek szükségessé válhatnak. Példa erre Syrnas szenátor terv: egyrészt az Egyesült Államok, másrészt pedig Anglia, Franciaország, Belgium és Hollandia közötti tengerszomszédokra vonatkozóan.

Husz amerikai köztársaság pozitív állásfoglalása a Roosevelt-üzenet mellett

Washington, április 19. (Rador). A külügyminisztérium közli: „Nem szabad semmilyen jelentőséget tulajdonítani annak, hogy Izland kimaradt a Roosevelt elnök által felsorolt államok közül. Mi mindenkor a legbarátságosabb érdeklődést tanúsítottunk Izland iránt, de ez az állam nem tartozik az európai kontinenshez és nem is fekszik annak közvetlen közelében”.

Ugyancsak a külügyminisztérium közli, hogy a 20 amerikai köztársaság egyhangúlag helyeselte Roosevelt elnök üzenetét, amelyben a béke megmentésére hivatott tervet látnak.

Roosevelt Japánhoz is békekiáltványt intéz?

Tokió, április 19. (Rador). Az Asahi Shimbun című lap szerint Roosevelt elnök a Hitlernek és Mussolininek küldött üzenetben hasonlóan a japán kormányhoz is felhívást akar intézni. A lap tudni véli, hogy az Egyesült Államok elnöke hangzóztatni fogja azon készségét, hogy felajánlja szolgálatait egy értekezlet összehívására, amelyen a Távol-Keleten érdekelt összes államok vennének részt és amely hivatva volna megoldást hozni az összes, Japánt érdeklő kérdésekben.

Az amerikai hajók elkerülik a Földközi tengert

London, április 19. Angol hajózási körökben általános feltűnést keltett, hogy a nagy amerikai hajózási vállalatok megváltoztatták eddigi tengeri járataik utját. Ez az intézkedés elsősorban is a személyszállító hajókra vonatkozik, amelyek Távol-Kelet felé igyekezve, ezúttal nem a Földközi tengeren át fognak haladni, hanem megkerülik az afrikai partokat és a jöreménység fokát megkerülve fognak Távol-Kelet felé haladni.

A magyar kormánypart elveti a zsidótörvény enyhítéseit

BUDAPEST, április 19. A képviselőház szerdán öt perces formális ülést tartott, amelynek keretében a felsőháztól visszaérkezett módosított zsidójavaslatot terjesztették az egyesített bizottság elé.

Az Esti Újság értesülése szerint a kormánypart ragaszkodik a zsidótörvény eredeti szövegéhez. A kormánypart párttervezetén Keresztes-Fischer belügyminiszter és Tasnádi Nagy András igazságügy-miniszter ismertették a javaslat módosított szövegét. Hír szerint ezen a párttervezetelen kimondották, hogy a kormány part nem szavazza meg a módosítást. A módosított javaslat ugyanis meghagyja a zsidó földbirtokosok földjét és ezáltal lehetetlené teszi, hogy a magyar földműves földhöz jusson — mondja a magyar kormánypart merőben érdekes határozata.

Eltűnt egy repülőgép,

amely Tomics jugoszláv minisztert vitte Hitler születésnapjára

Zágráb, április 19. Ezideig semmi hír nem érkezett annak a repülőgépnek sorsáról, amely szerdán szállott fel Zágrábban és amelyen Jewrem Tomics jugoszláv kereskedelmi és iparügyi miniszter utazott Berlinbe, hogy résztvegyen Hitler születésnapi ünnepségén.

Több mint egyórás kihallgatáson fogadta Hitler Gafencut

„A kölcsönös megértés szellemében tárgyalt a két külügyminiszter”

Berlin, április 19. (Rador). Félhivatalos jellegű német közlemény a következőket közli:

„A von Ribbentrop és Gr. Gafencu román külügyminiszter közti tárgyalásokra vonatkozó hivatalos kommuniké kifejezésre jutatta e tárgyalások baráti szellemét. Illetékes berlini körökben az a vélemény, hogy a keddi hosszas tanácskozás elő fogja mozdítani a Németország és Románia közötti kapcsolatok megjavítását, amint azt a nemrégiben kört gazdasági egyezményben megállapították. A nemzetközi kérdéseket abban a mértékben, amennyiben azok Németország és Románia külpolitikáját illetik, a kölcsönös megértés szellemében tárgyalták.”

A szerdai reggeli német lapok vezetőhelyen foglalkoznak Grigore Gafencu hivatalos látogatásával a birodalmi fővárosban. A lapok részletes beszámolókat közölnek Gafencu érkezéséről, tárgyalásairól és ismertetik az elhangzott beszédeket. A sajtó kiemeli azt a megértést, amit a tárgyalások folya-

mán tapasztalni lehetett a két országot érdeklő összes kérdésekben.

Gafencu Hitlerrel több mint egy órai kihallgatáson

Berlin, április 19. Grigore Gafencu külügyminiszter C. Crutescu protokoll főnök és Radu Crutescu berlini román követ kíséretében megjelent ma délelőtt 11 órakor az ismeretlen katonai emlékművénél, amelyen koszorút helyezett el. A külügyminiszter Seifert tábornok a berlini garnizon parancsnoka fogadta, majd Gafencu ellépett a diszszázad előtt. A koszorú elhelyezése után a diszszázad elvonult a román külügyminiszter előtt.

Délben 12 órakor Hitler kihallgatáson fogadta Gafencu külügyminisztert. A kihallgatás több mint egy óra hosszat tartott és azon jelen volt Ribbentrop német külügyminiszter, valamint Crutescu berlini román követ is. Délben két órakor Ribbentrop külügyminiszter Dahlenben, Berlin melletti lakásában ebéden látta vendégül Gafencut.

Szlovákiában életbeléptették a zsidótörvényt

Az ügyvédi kamarának zsidók csak 4 százalékban lehetnek tagjai

POZSONY, április 19. A kedden megtartott szlovák minisztertanács rendeleti uton életbeléptette a zsidótörvényt. A szlovák zsidótörvény kimondja, hogy nem tekintendők zsidóknak mindazok, akik 1919. október 30-ika előtt keresztelkedtek ki. Hasonlóképpen kimondja a törvény, hogy ügyvédi kamarának csak négy százaléka lehet zsidó, valamint hogy zsidó ügyvéd csak zsidó ügyfelet képviselhet. Ugyanakkor leszögezi a törvény azt is, hogy zsidó újságíró csak zsidó lap munkatársa lehet, amely fejezőn feltüntetni zsidó voltát.

Capitol Mozdó

MA PREMIER!

Egy óriási szenzáció, amelyet ma, csütörtöki kezdéssel kezdi vetíteni a CAPITOL. A világháború legizgalmasabb csatájának, a MARNEI diadalmának egyik legszebb és legemberibb epizódját örökíti meg!

A marnei hős

Főszereplők: RAIMU, a franciák legnagyobb jellemzője, ADALBERT BASSERMANN, DALIO és AIMOS.

A becsület, a hűség, a szeretet legnagyobb éposza! Minden jelenete mély és megrázó!

A magyar államférfiak tanácskozásai Rómában

Rendkívüli barátsággal fogadták Telekit és Csákyt az olasz fővárosban

Róma, április 19. Kedden délután a Venezia palotában kezdték meg tanácskozásait az olasz és magyar államférfiak Mussolini és Ciano, illetőleg Teleky és Csáky részvételével.

Este a Venezia palota dísztermében Mussolini diszvacserát adott a vendégek tiszteletére. A vacsorán az első pohárköszöntőt a Duce mondotta.

— Olaszország meglepéssel és örömmel látta — mondotta Mussolini — az utóbbi hónapok történetében a Magyarország javára beállott szerencsés változásokat. Hasonló meglepéssel látja, hogy a megértés és bizalom jellemzik Magyarország és Olaszország kapcsolatát, aminek alapja a két állam kölcsönös érdekei és azon határozott akarat, hogy egyesítsék erejüket a rend és béke érdekében. Magyarország legutóbbi bizonyítékát adta ennek a kommunistaellenes egyeményhez való csatlakozásával. Magyarország értékesen hozzájárult ezzel is Közép-Európa és a Dunamedence nyugalmának biztosításához. Olaszország politikáját mindig a realitások felismerése, a biztonság és a béke akarat jellemzik. Ez határozza meg az olasz-jugoszláv barátságot is. Ujból kifejezést adva

annak a barátságának, amely Olaszországot Magyarország iránt eltölti, üdvözlöm a magyar államférfiakat.

Teleky miniszterelnök válasza

A felköszöntőre Teleky Pál gróf válaszolt olasz nyelven:

— A nagy népek ösztönös baráti megnyilvánulásai más népek iránt — mondotta — nagy érték a multra nézve és kimeríthetetlen erőforrás a jövő szempontjából. A bizalom és megértés jellemzi Magyarországnak Olaszországhoz való kapcsolatát. Nincs semmi, ami bennünket elválasztana az olasz politika alapvető célkitűzéseitől és ezek érzetétik hitásait a Dunamedencében, amely lábadozni kezd a nehéz idők után. Ennek jele a kölcsönös megértés, amely mindjobban kifejeződik Budapest és Belgrád között s amelyet egy magyar, mint a jugoszláv nép kellemes értékel.

Ezután a palota egy másik termében fogadás volt, ennek keretében Mussolini és Csáky félórás beszélgetést folytattak, amelybe bekapcsolódott Teleky Pál gróf is, majd Mussolini és Teleky, valamint Csáky és Ciano külön beszélgettek.

A Giornale d'Italiaiban Gayda ip vezetőcikkét a magyar államférfiak látogatásáról. Megállapítja, hogy Magyarország érdekei jelentős mértékben egybeesnek a tengelyhatalmak érdekeivel. Olaszország mindig azon igyekezett, hogy előmozdítsa Magyarország és a szomszédos államok, különösen Jugoszlávia és Románia közeledését. A magyar-olasz megbeszélések, amelyeknek nem sokkal később berlini megbeszélések követnek, minden bizonnyal mindazokat a kérdéseket tisztázzák, amelyek a két országot érintik.

Gayda szerint Roosevelt üzenete likvidáltnak tekinthető

RÓMA, április 19. (Rador) Virgilio Gayda, a Giornale d'Italia mai számában megállapítja, hogy Roosevelt elnök üzenete már most likvidáltnak tekinthető, részint tartalma, valamint bemutatásának inkorrekt formája, másrészt pedig az elővigyázatlan fogadtatás miatt, amelyet az üzenetnek Londonban, Párizsban és Moszkvában már eleve előkészítettek. Roosevelt távirata nem egy magasabb objektív szellem gesztusa, amely a mindennap fölül emelkedik, hogy egyezményt próbáljon létesíteni a viszályban álló felek felek között, hanem eszköz az összes kivés szolgálatában, amelyet bármilyen módon szövegek és amelyek támadó céljai annyira nyilvánvalóak.

Az üzenet Olaszországot és Németországot valószínű támadóként igyekezett beállítani, hogy kihatás nélkül majd az elutasító választ és alibit teremtse a most, a totális hatalmak ellen folyamatban lévő bekerítési offenzíva számára. Gayda szerint ez a manőver csődöt mondott és minden úgy maradt, ahogy volt.

A sziriai és palesztinai közvélemény a demokráciák mellett

Beirut, április 19. A Havas tudósítója közli, hogy a nemzetközi helyzet súlyos változást hozhat a közeljövőben. Szíriában, Líbiában és Palesztinában egyre nagyobb teret nyer az a közvélemény, hogy függeszsek fel a belső viszályokat és teremtsék meg a szolidaritást a demokratikus szabadságelvek megvédésének frontjával. Az alkotmányos párt elnöke beirutai beszédében hangzottatta Libanon területen hűségét Franciaországhoz.

Április 24-ikén érkezik Bucurestibe az angol gazdasági delegáció

London, április 19. Április 24-én érkezik Bucurestibe az angol kormány gazdasági delegációja, amely az angol-román gazdasági kapcsolatok fokozásáról tárgyal. A delegációt Sir Frederic Leithross, a kormány gazdasági tanácsosa vezeti és annak tagjai a következők: Albert Edward Lee, a kereskedelmi minisztérium Hugh Ellis Rees, a kifizetési hivatal, Cyril Robert Parker Hamilton, az angol Nemzeti Bank, Edward Wilber Playfair, a pénzügyminisztérium képviselőjében, Muriel Leoni Edwards kasszony, a külügyminisztérium gazdasági osztályának titkárnője és három másik titkárnő. Az angol delegációval együtt érkezik Bucurestibe Alexandru Bianu, Románia londoni kereskedelmi attaséja és Dimitrie Danielopol, a román Nemzeti Bank londoni megbízottja.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postala
plătita in num
No. 244716/928

18. Telefon: 18-
Havonta 110, r
Avre 600, egész
földre: Havonta
félre 12, egé
tárdetek dísz
„UJ KELET”
banati zsidóság
a. Cikkeink ut
forrás megjelölé

A helyze

A nemzetköz
középpontjában
lini tárgyalásai
német kommun
ben tárgyalta
a külpolitikai ké
amennyiben ez
politikáját érint
metszterien I
mint a tengelyh
legaktuálisabb
kesebb. Román
döntő fontosság
torkolatánál, E
Sovjet-Oroszors
szédságában.
líni utját olyan
angol és franci
rögországnak n
tási ígértelet kö
désé szélesítik
gyalások befeje

Miután egyid
is folyamatban
segélynyújtás k
való támadás e
Romániához fű
keken — igen
álláspontot fog
önös segélyny
a Rador táv
Excelior című
fencu—Ribbent
ben kijelentett
országnak teki
sem tethetne
való jóviszonyá

Ez a verzió v
ha megmondolj
sek Románia.
való elismerés
nek látszik a
lyet Calinescu
cia garanciaany
hogy ez a nyit
kormányok rés
el. És megfede
külpolitika á
mint a Timpul
rajzi fekvésé
adottságain ny
suly fenntartás

Berlin és R
nyel, később
figyelték az a
teljes akciójá
kerítésnek” n
de maga Hitl
beszédében ez
a tengelyhata
Ezeknek figye
olasz-magyar
könnyen érth
ter berlini fö
barátság légi

Jugoszlávia
lain, sem ped
zött, amelyek
támadást An
bellinek” te
mirdketten n
fészgetet,
slávia is be
külügyminisz
zete azokon
szombaton ké
Bármí is leg
mindenesetre
feszítésekhez
tesz, hogy a
panak ebben
idejében elle

Hogy ez
azt végeredm
liktus kirob
kerülésére az
még mindig
ténnek.